

Aluehallintovirasto

Länsi- ja Sisä-Suomi

Päätös

Nro 30/2015 /1

Dnro LSSAVI/142/04.08/2011

Annettu julkipanon jälkeen

26.2.2015

ASIA Rummakkonevan turvetuotannon ympäristölupa, Keuruu

HAKIJA Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

HAKEMUS Vapo Oy on 30.6.2011 aluehallintovirastoon saapuneella ja sittemmin täydentämällään hakemuksella pyytänyt ympäristölupaa Rummakkonevan 31,8 ha:n suuruisen uuden alueen turvetuotantoon Keuruun kaupungissa.

LUVAN HAKEMISEN PERUSTE JA LUPAVIRANOMAISEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000) 1 §:n 1 momentin 7 d) kohdan mukaan luvanvaraista toimintaa on turvetuotanto ja siihen liittyvä ojitus, jos tuotanto-alue on yli 10 ha. Aluehallintovirasto on ympäristönsuojeluasetuksen 5 §:n 1 momentin 7 c) kohdan nojalla toimivaltainen viranomaisen turvetuotantoa koskevassa asiassa.

ASIAN KÄSITTELYÄ KOSKEVA MERKINTÄ

Rummakkonevan turvetuotantoalueen ympäristölupahakemuksen kanssa yhteisellä hakemuksella on tullut vireille Riihi-Peuranevan (117,9 ha) turvetuotantoalueen ympäristöluvan tarkistaminen Keuruun, Virtain ja Ähtärin kaupungeissa. Riihi-Peuraneva sijaitsee noin 2,5 km Pohjoiseen Rummakkonevasta. Tuotantoalueet sijaitsevat niin kaukana toisistaan, että ne eivät muodosta ympäristönsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettua samalla toiminta-alueella oleva toimintakokonaisuutta. Riihi-Peuranevan turvetuotantoalueen (Dnro LSSAVI/128/04.08/2011) ympäristölupa on ympäristönsuojelulain 40 §:ssä edellytetysti käsitelty ja ratkaistu samanaikaisesti kuin Rummakkonevan turvetuotantoalueen ympäristölupa.

HAKEMUKSEN SISÄLTÖ

Toimintaa koskevat luvat, lausunnot, sopimukset, alueen kaavoitustilanne ja YVA

Rummakkoneva on uusi tuotantoalue eikä sillä ole aikaisempaa ympäristölupaa. Alue on hakijan omistuksessa.

Hankealueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 14.4.2009 ja se on saanut lainvoiman 10.12.2009, sekä Keski-Suomen maakunnan 3. vaihemaakuntakaava, joka on maakuntavaltuuston 14.11.2012 hyväksymä. Maakuntakaavassa on Rummakkonevan eteläpuolelle merkitty ulkoilureitti sekä 3. vaihemaakuntakaavassa Karjunneva turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi. Muita kaavamerkintöjä Rummakkonevan välittömässä läheisyydessä ei ole.

Toiminta

Yleiskuvaus toiminnasta

Toiminta käsittää Rummakkonevan lohkojen 6 ja 7 kuntoonpanovaiheen sekä tuotanto- ja jälkihoitovaiheet. Lohkolla 6 on tuotantoalaa 11,8 ha ja tukialueita 1,9 ha. Lohkolla 7 on tuotantoalaa 5,5 ha ja tukialueita 5,5 ha. Tuotantovaihe kestää 30 vuotta. Pieniä osa-alueita voi poistua tuotannosta jo aikaisemmin. Lupakaudella tuotantoalueita ei poistua.

Tuotanto on jyrsinpolttoturvetta mekaanisella kokoojavaunulla tai toisioerottimella varustetulla imuvaunulla keräiltynä, vuosittain 30–50 vuorokauden aikana tuotantokaudella toukokuu-syyskuu. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 16 000 m³ jyrsinpolttoturvetta. Keräilyä edeltävät työvaiheet ovat jyrshintä ja kääntäminen sekä karheaminen (paitsi imuvaunu-keräilyssä).

Rummakkonevan kuivatusvedet johdetaan ympärivuotisesti pintavalutus-kentälle, josta edelleen laskuojaan ja Myllypuroon Kitusjärven valuma-alueelle (35.482) Kokemäenjoen vesistöalueella.

Turvetuotannon loputtua alue siistitään ja tarpeettomat rakenteet ja rakennelmat poistetaan alueelta. Jos tuotannosta poistuu muun maankäytön kannalta tarkoituksenmukaisia kokonaisuuksia muodostavia osa-alueita, toimenpiteet ovat samat. Mikäli osa-alueet ovat toiminnan jatkamisen kannalta tarpeettomia, alueet luovutetaan mahdollisimman pian maanomistajien käyttöön katselmuksin ja vuokrasopimusten ehtojen mukaisesti. Yhtiö kunnostaa omistamansa alueet uuteen maankäyttöön mahdollisimman pian toiminnan päättymisestä. Mahdollisuuksien mukaan tuotannosta poistuneiden alueiden kuivatus järjestetään erillisesti eli ne rajataan tuotannossa oleviin alueisiin nähden ulkopuolisiksi. Tuotannosta poistuneiden alueiden vedet johdetaan vesiensuojelurakenteiden kautta viranomaisten määräämän ajan. Jälkikäyttömuotoina tulevat kysymykseen esim. metsittäminen tai viljely maanomistajan päättämällä tavalla.

Vesien käsittely ja päästöt vesistöön

Tuotantoalueelle suunnitellut vesiensuojelurakenteet muodostuvat sarka-oharakenteista, laskeutusaltaasta, virtaamansäädöstä ja ympärivuotisesta pintavalutuksesta. Pintavalutuskentän jälkeen vedet johdetaan laskuojaa myöten Myllypuroon ja edelleen Jyrkejärveen.

Pintavalutuskenttä sijaitsee ojitetulla alueella ja ojiin rakennetaan tukoksia oikovirtausten estämiseksi. Alkuperäisen hakemuksen mukaan pintavalutuskentän pinta-ala on 1,4 ha ja sen valuma-alue on 34,7 ha, jolloin pintavalutuskentän koko suhteessa sen valuma-alueeseen on 4,0 %. Vastineessaan 3.2.2015 hakija on esittänyt laajentavansa pintavalutuskenttää siten, että sen pinta-ala on 1,8 ha eli 5,1 % valuma-alueestaan. Pintavalutuskenttä on suurelta osin puolukkaturvekangasta, jonka keskiosassa on rahkasammalpoijaista tupasvillarämeen muuttumaa. Puusto on kitukasvuista männikköä, jossa sekapuuna tavataan kuusta ja koivua. Pintavalutuskentän turvepaksuus on 100–350 cm ja sen pintaosan (0–50 cm) turve on rahkasara- ja sararahkaturvea, jonka maatuneisuusaste on 3–5. Edellä mainittujen kerrospaksuuksien ja turpeen ominaisuustietojen perusteella, suunniteltu alue soveltuu turvetuotantoalueen pintavalutuskentäksi.

Rummakkonevan turvetuotannon vuosipäästöt on arvioitu perustuen Pöyry Environment Oy:n laatimaan selvitykseen ”Turvetuotantoalueiden vesistökuormituksen arviointi YVA-hankkeissa ja ympäristölupahakemuksissa”. COD-päästöt on arvioitu hakijan täydennyksessä (16.1.2013) esittämän selvityksen ”Turvetuotantoalueiden vesistökuormituksen arviointi, vedenlaatu- ja kuormitustarkastelu vuosien 2003–2011 tarkkailuaineistojen perusteella” mukaan.

	Brutto				Netto			
	Kiinto- aine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a	COD _{Mn} kgO ₂ /a	Kiinto- aine kg/a	Kok.P kg/a	Kok.N kg/a	COD _{Mn} kgO ₂ /a
Kuntoonpano 1. ojitusvuosi	1 358	15,0	557	11 905	766	9,6	429	2 445
Kuntoonpano seur. vuodet	905	10,3	371	7 940	511	6,4	290	1 631
Tuotanto- vaihe	685	7,8	279	6 428	383	4,9	209	769

Pöly, melu ja liikenne

Jyrsinpolttoturpeen kuljetusmäärät ovat noin 130 ajosuoritetta lämmityskaudella loka-huhtikuu. Tuotannon, kunnossapidon ja toimituksen suorittavat yrittäjät. Turve toimitetaan pääasiassa Jyväskylässä oleville voimalaitoksille. Mahdollisia käyttöpaikkoja ovat myös Mäntässä ja Jämsänjoki-laaksossa olevat voimalaitokset. Jyväskylään suuntautuva liikenne kulkee yksityisteiden kautta yhdystielle 3493 ja edelleen valtatielle 23 ja edelleen asiakkaille.

Turvetuotannon pölypäästöjen määrään vaikuttavat turpeen kosteus, maatuneisuus, hiukkaskoko, tuotantomenetelmä ja tuulen voimakkuus. Suurimmat pölypäästöt ajoittuvat turpeen keräys- ja aumausvaiheisiin, jolloin käsitellään kuivaa turvetta. Suurimmat päästöt työtuntia kohden aiheutuvat kuormauksesta hakumenetelmällä ja turpeen käännöstä. Kaluston ja menetelmien kehittymisen myötä pölyhaitat ovat vähentyneet, mutta turvepölyä voi silti yhä levitä ajoittain tuotantoalueen läheisyyteen. Pölyhiukkasten kokojakauma painottuu yli 10 µm:n hiukkasiin, mutta pöly sisältää myös hengitettäviä hiukkasia (PM10, alle 10 µm) ja pienhiukkasia (PM2,5, alle 2,5 µm).

Rummakkonevan lohkon 7 eteläpuolella on lähin asuinrakennus noin 510 m etäisyydellä tuotantoalueen reunasta. Suojavyöhykkeinä toimivat metsäalueet tuotantoalueen ja asutuksen välissä sekä asutuksen etäisyys huomioon ottaen toiminnasta ei aiheudu naapurikiinteistöjen käytölle kohtuutonta rasitusta pölyn muodossa.

Melutasot tuotantoalueiden ympäristössä vaihtelevat käytettävien koneyhdistelmien ja melun paikallisten leviämisolosuhteiden mukaan. Melun määrään voidaan vaikuttaa mm. koneiden valinnalla, töiden ajoituksella, turveaumojen ja teiden sijoituksella sekä riittävän leveillä ja tiheillä kasvillisuusvyöhykkeillä. Melulle asetetut ohjearvot eivät muualla vastaavanlaisissa kohteissa tehtyjen selvitysten perusteella tule ylittymään hankealueen ympäristössä sijaitsevilla asutuilla kohteilla.

Varastointi ja jätteet

Polttoöljy varastoidaan niin, ettei se pääse leviämään vesistöön tai pohjaveteen vahinkotapauksissa. Hakijan arvion mukaan tuotantokauden aikana kuluu polttoöljyä n. 15 000 l. Samanaikaisesti säilytettävän polttoaineen määrä on alle 15 000 l. Säiliöitä täydennetään tuotantokauden aikana kulutuksen mukaan. Lisäksi käytetään voiteluöljyä n. 100 l sekä muita voiteluaineita n. 25 kg. Voiteluaineet varastoidaan tukikohta-alueella niille varatuissa paikoissa. Pumppaamot ovat verkkovirtakäyttöisiä

Tuotannossa syntyy hakijan arvion mukaan 100 l jäteöljyä, 20 kg kiinteää öljyjätettä, 10 kg akkuja, 1 m³ sekajätettä, 0,8 t aumamuovia ja 80 kg rautaromua. Tilapäinen säilytys suoritetaan asianmukaisissa tiloissa ja toimitetaan käsiteltäväksi toimijalle, jolla on oikeus vastaanottaa kyseistä jätettä.

Tuotannon yhteydessä syntyvät kaivannaisjätteet käsitellään Rummakko- nevalle laaditun kaivannaisjätedirektiivin mukaisen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti. Toiminnassa syntyy kaivannaisjätteinä kantoja ja muuta puuainesta (19 080 m³), joka välivarastoidaan tuotantoalueella ja käytetään biopolttoaineena, kiviä (16 m³), jotka käytetään teiden rungoissa tai sijoitetaan syrjään ja upotetaan maahan, ojen kaivuusta mineraalimaita (7 950 m³), jotka käytetään taimikoiden kasvupohjana, pellon pohjamaana tai sijoitetaan ojen viereen, sekä laskeutusaltaiden lietteitä (32 m³), jotka siirretään tuotantoalueelle ja tuotetaan turpeena tai käytetään maisemoinnissa.

Paras käyttökelpoinen tekniikka (BAT) ja ympäristön kannalta paras käytäntö (BEP)

Hakijan arvion mukaan tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistus on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista. Tuotanto on suunniteltu harjoitettavaksi ja työmaaliikenne järjestetty siten, että asutukselle ei aiheudu kohtuutonta räsitusta pölyn ja melun muodossa. Toiminnassa syntyvien jätteidien eri jakeiden tilapäinen säilytys ja toimittaminen sekä käsittelyyn että hyötykäyttöön on suunniteltu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Tuotantoalue, sen ympäristö ja toiminnan vaikutukset ympäristöön

Tuotantoalueen nykytila

Rummakkoneva on kokonaisuudessaan metsäojitettua aluetta. Rummakkonevan keskimääräinen turvepaksuus on 2,6 m.

Asutus ja maankäyttö

Rummakkoneva sijaitsee Keuruun kaupungissa noin 33 km Keuruun keskustasta länsiluoteeseen, noin 3 km Jyrkeejärvestä pohjoiseen. Hankealueen ympäristö on suurelta osin ojitettua suota ja metsätalouskäytössä olevaa metsää. Peltoalueiden osuus Pihlajaveden reitin valuma-alueella on vähäinen, 0,2 %. Lähimmät turvetuotantoalueet ovat Rummakkonevan pohjoispuolella Koikeropuron, Luomanpuron ja Hietasenpuron valuma-alueilla sijaitseva Riihi-Peuraneva sekä Pihlajaveden, Liesjärven ja Kaijanpuron valuma-alueilla sijaitsevat kuusi Vapo Oy:n turvetuotantoaluetta. Hakijan tietojen mukaan samalla vesistöalueella ei ole muita turvetuotantoalueita.

Lähin asuinkiinteistö on 510 metrin etäisyydellä Rummakkonevasta sijaitseva Vuorenmaa. Asutuksen suojaamiseksi perustetut suojavyyhykkeet sijoittuvat hakijan omistamille tai vuokraamille alueille ja niillä oleva puusto säilytetään koko toiminnan keston ajan. Muutoin välissä oleva alue on toisten omistamaa aluetta. Tällöin toiminta on etäännytetty riittävän kauaksi asutuksesta, jotta kohtuutonta räsitusta ei aiheudu.

Suojavyöhykkeinä toimivat metsäalueet tuotantoalueen ja asutuksen välissä sekä asutuksen etäisyys huomioon ottaen toiminnasta ei aiheudu naapurikiinteistöjen käytölle kohtuutonta räsitusta pölyn muodossa. Melulle asetetut ohjearvot eivät muualla vastaavanlaisissa kohteissa tehtyjen selvitysten perusteella tule ylittymään hankealueen ympäristössä sijaitsevilla asutuilla kohteilla. Hankkeen ei arvioida merkittävästi lisäävän liikenteestä aiheutuvaa melua alueella.

Luonto ja suojeluarvot

Rummakkonevan kasvillisuutta on selvitetty maastokäynnillä 20.6.2011. Rummakkoneva on kauttaaltaan ojitettu, lähes kokonaan turvekankaiksi muuttunut suoalue. Selvitysalueen arvokkaimmat luontotyypit, koivuluhta

(VU) ja ruohokorpi (VU), sijaitsevat suon itälaidalla virtaavan Myllyojan varrella. Oma selvitysalueella selvästi aikanaan kaivettu ja siihen liittyy suon kuivatukseen kaivetut kuivatusojat. Kasvillisuus ojan varrella on melko luonnontilaisen kaltaista, mutta sitä leimaa kuitenkin ojien vaikutus. Myllyojan varrella on joitakin kolopuita ja keloja, mutta niiden määrä ei ole huomattavan runsas. Selvitysalueella ei esiinny luonnonsuojelulain 29 §:n mukaisia luontotyypppejä.

Rummakkonevan linnustoa kartoitettiin maastokäynneillä vuonna 2011 kahdella laskentakerralla 26.5. ja 17.6. Alueen pesimälinnustosta valtaosan muodostavat metsäympäristölle ominaiset varpuslintulajit, joita tavataan nykyisin vielä varsin runsaslukuisina Etelä- ja Keski-Suomen metsävaltaisilla alueilla. Soille ominaisten kahlaaja- ja varpuslintulajien kannalta potentiaalisia elinympäristöjä on selvitysalueella nykyisin sen sijaan melko vähän jäljellä eikä varsinaisia suolajeja alueella havaittu. Alueella ei tavattu luonnonsuojelulain 46 §:n ja 47 §:n nojalla uhanalaisia ja erityisesti suojeltavia lajeja. Valtakunnallisesti uhanalaisista ja silmällä pidettävistä lajeista tavattiin teeri (NT) ja metso (NT), jotka ovat myös lintudirektiivin I lajeja.

Hakija on täydentänyt 3.9.2013 antamansa vastineen yhteydessä hakemusta Myllypuron kasvillisuus selvityksellä. Selvitystä varten on tehty maastokäynti 7.8.2013. Selvitysalueen pohjoisosassa Myllypuron uomaa on oikaistu ojittamalla ja nykyisin vesi virtaa lähes suorassa uomassa. Ojitus ja alueella tehdyt hakkuut ovat vaikuttaneet alueen vesitalouteen ja pienilmastoon. Pohjoisosaa voidaan suokasvillisuustyyppien osalta kuitenkin pitää suurimmaksi osaksi luonnontilaisen kaltaisena. Tien eteläpuolinen osuus Myllypurosta on suurimmaksi osaksi uomaltaan luonnontilainen ja ympäröivien suoalueiden vesitalous on säilynyt luonnontilaisena tai luonnontilaisen kaltaisena. Myös eteläosan alkuperäistä puustoa on monin paikoin hakattu, mutta tällä on ollut suhteellisen pieni vaikutus alueen pienilmastoon ja vesitalouteen. Alueen luonnontilaisuus on myös palautunut puuston kasvun ja muutamien alueella olevien ojien umpeenkasvun myötä. Myllypuron selvitysalueen keskiosassa olevan tien eteläpuolinen osa on mahdollinen vesilain ja metsälain kohde. Eteläosassa on myös avolähde, joka on mahdollinen vesilain ja metsälain kohde sekä ruoho- ja heinäkorpi, joka on mahdollinen metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevista kasvillisuustyypeistä Etelä-Suomen alueella uhanalaisiksi on luokiteltu erittäin uhanalalaiset (EN) ruoho- ja heinäkorpi, metsäkortekorpi, ruohomustikkakorpi ja lähteikkö sekä vaarantuneet (VU) mustikkakorpi ja saranevakorpi. Selvitysalueen eteläosasta löydettiin Suomen kansainvälistä vastuulajia pallopäärahkasammalta.

Hakija on laatinut luontodirektiivin liitteen IVa mukaisten lajien esiintymiselvityksen asiantuntija-arviona. Hakija on täydentänyt vastinevaiheessa (3.9.2013) selvitystä Myllypuron osalta tehdyn maastokäynnin jälkeen. Luontodirektiivin liitteen IVa lajeista Rummakkonevalla tai sen lähialueella potentiaalisesti esiintyviksi lajeiksi arvioitiin saukko sekä viitasammakko. Selvästi hyviä elinympäristöjä Rummakkonevalla tai sen välittömässä läheisyydessä ei kummankaan lajin osalta kuitenkaan ole. Saukon elinalue

on laaja eikä pieni Myllypuro ole sille keskeinen elinympäristö. Myllypuro on Rummakkonevan alapuoliselta osalta leveydeltään noin yhden metrin ja on todennäköistä, että puro jäätyy kokonaisuudessaan talven aikana. Siten purolla ei ole merkitystä myöskään saukon talviaikaisen ravinnonsaannin kannalta. Lähin viitasammakolle soveltuva elinympäristö on noin 2,2 km Rummakkonevalta kaakkoon sijaitseva Sammakkolapsi. Rummakkonevan tuotantoalueelta ei ole suoria vaikutuksia Sammakkolampeen eikä suon kuivatusvedet laske lammen kautta. Jyrkeejärvi sijaitsee noin neljän kilometrin etäisyydellä Rummakkonevan eteläpuolella. Jyrkeejärven pohjoisosassa Karjunlahdessa saattaa ilmakuvatulkinnan perusteella olla pienialaisesti viitasammakon kutualueeksi soveltuvaa luhtaista rantaa. Karjunlahdi on varsin avoin alue, jolloin purosta tuleva vesi leviää nopeasti laajemmalle alueelle niin että mahdollinen vesistövaikutus jäänee hyvin pieneksi ja ulottuu ainoastaan puron laskukohdan välittömään läheisyyteen. Vesistövaikutusta pienentää edelleen se, että Myllypuroon laskee tuotantoalueen eteläpuolellakin useita oja, jotka laimentavat mahdollista kuormitusta. Mikäli Jyrkeejärvestä esiintyy viitasammakkoa, saattaisi Rummakkonevan turvetuotannolla olla hyvin vähäisiä viitasammakon elinympäristöä heikentäviä vaikutuksia. Kirjojokikorenon levinneisyysalue ulottuu selvitysalueelle. Vaikka lajin esiintymistä selvitysalueella voitaneen pitää varsin epätodennäköisenä, ei sen mahdollisuutta voida varmuudella sulkea pois. Mikäli Myllypurossa esiintyy kirjojokikorentoa, saattaisi turvetuotannolla olla lajin elinympäristöä heikentävä vaikutus. Muiden luontodirektiivin liitteen IVa mukaisten lajien osalta arvioidaan, ettei luonnontilansa menettänyt Rummakkoneva tai sen alapuolinen Myllypuro sovellu lajien elinympäristöksi joko lajien maantieteellisten levinneisyysalueiden sijainnin takia tai elinympäristövaatimusten vuoksi.

Rummakkoneva laskee kuivatusvetensä Jyrkeejärveen, jonka yläpuolinen vesistöalue kuuluu Pihlajavedenreitin Natura-alueeseen. Natura-alue sijaitsee lyhimmillään noin 3,5 km etäisyydellä Rummakkonevasta kaakkoon ja Myllypuroa pitkin noin 6 km etäisyydellä. Natura-alue on järvien ja jokien muodostama voimakkaan humusleimainen vesistöreitti. Reitillä on lukuisia koskia, mutta luonnontilaisuutta vähentää se, että virtaavien jaksojen uomat ovat paikoin perattuja ja kohtalaisen voimakkaasti muutettuja alkupe räisistä tilastaan. Muilta osin reitti on hydrologis-morfologisesti tarkastellen melko koskematon ja virkistyskäyttöä ajatellen arvokas. Rummakkonevan kuivatusvesien lasku Pihlajavedenreittiin ei vaikuta vesistöreitin Natura-suojeluperusteisiin.

Hankealueella ei ole karttatarkastelun perusteella VL 1 luvun 15a §:n mukaisia alle 1 ha:n lampia tai järviä. Hankealueella tai 3 km:n etäisyydellä sen ympäristössä ei ole LSL 39 §:n tarkoittamia petolintujen pesiä.

Pohjavesialueet

Rummakkonevan kaakkoispuolella 1,3 km etäisyydellä sijaitsee Sikosuon II-luokan pohjavesialue ja 2,3 km etäisyydellä ja Lapinperän II-luokan pohjavesialue. Riihi-Peuranevan ympäristöluvassa on veloitettu hakija pohjaveden tarkkailuun noin kilometri pohjoiseen Sikosuonkankaan pohjavesi-

alueesta sijaitsevasta putkesta. Rummakkonevan kuivatusvesiä ei johdeta pohjavesialueelle.

Muinaismuistot

Hankealueen läheisyydessä ei ole tiedossa olevia muinaisjäännöksiä eikä kulttuuriperintökohteita.

Vesistö

Vesistö ja sen tila

Rummakkonevan suunniteltu tuotantoalue sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueella (35) Pihlajaveden reitin (35.48) ja Toisveden alueen (35.42) valuma-alueilla ja tarkemmin Kitusjärven alueen (35.482), osavalmu-alueella. Kuivatusvedet johdetaan 31,8 ha:lta Kitusjärven alueelle. Kitusjärven alueen pinta-ala on 99,93 km² ja järvisyys 9,80 %. Rummakkoneva käsittää 0,3 % Kitusjärven alueesta. Myllypuron valuma-alueen pinta-ala on karttatarkastelun perusteella noin 12,5 km², josta Rummakkonevan osuus on noin 2,5 %.

Kitusjärven luusuassa olevan mittausaseman keskimääräisten (1991 – 2005) virtaamatietojen (keskivaluma on 9,9 l/s/km², keskialivaluma 2,6 l/s/km² ja keskiylivaluma 35,7 l/s/km²) Myllypuron keskivirtaama on 0,1 m³/s, keskialivirtaama 0,03 m³/s ja keskiylivirtaama 0,4 m³/s.

Myllypuron ennakkotarkkailun mukaan puron vesi on hyvin hapanta, humuspitoista, mutta vain lievästi rehevää. Ennakkotarkkailussa Myllypurosta ennen laskua Jyrkeejärveen otetun vesinäytteen pH oli 5,5, kiintoainepitoisuus 4,0 mg/l, kokonaisfosforipitoisuus 26 µg/l, kokonaistyyppipitoisuus 540 µg/l ja COD_{Mn}-arvo 29 mg O₂/l.

Kalasto ja kalastus

Hankealueen alapuolisten vesialueiden kalasto- ja kalastustietoja tiedusteltiin kalastuskuntien esimiehiltä kyselylomakkeilla. Vastaukset saatiin Pihlajaveden kalastuskunnalta. Riihi-Peuranevalla on käynnissä myös kalataloudellinen tarkkailu, josta saatiin tietoa hankealueen alapuolisten purojen kalastosta ja kalastuksesta.

Pihlajaveden kalastuskunta hallinnoi Jyrkeejärveä ja Myllypuroa vesialueen ollessa noin 200 ha. Jyrkeejärven kalastuksellinen merkitys on erittäin suuri ja Myllypuron pieni. Jyrkeejärvestä kalastaa vuositasolla noin 150 henkilöä ja Myllypurossa 10. Jyrkeejärven tärkeimmät saaliskalat ovat ahven, hauki, lahna, särki ja siika. Taimenta saadaan satunnaisesti. Myllypurosta saadaan jonkin verran haukea ja ahventa, ja molemmista vesistöistä saadaan satunnaisesti rapuja. Jyrkeejärveen on istutettu pääasiassa planktonsiikaa, mm. v. 2006 ja 2009. Istutustiedot on esitetty tarkemmin liitekohdassa 12. Kalastushaittoina koetaan pohjan liettyminen, kasvillisuuden lisääntyminen, pyydysten limoittuminen ja vähäarvoisen kalaston runsaus.

Syyksi em. haittoihin esitetään turvemaiden ojituksia ja muokkauksia, metsälannoituksia ja vesistöjen perkausta.

Vesistön käyttö

Hankealueelta voi tuotantokaudella aiheutua pölylaskeumaa lähialueen pienten lampien pinnalle. Lampien ja hankealueen välissä on kuitenkin puustoisia suojavyöhykkeitä, jotka sitovat suurimman osan turvepölystä.

Hankealueen alapuolisten purojen virkistyskäyttöarvo on vähäinen niiden pienen koon ja vähäisen rantakiinteistöjen määrän vuoksi. Jyrkeejärven virkistyskäyttöarvo on merkittävä, mutta hankkeen vaikutukset järven veden laatuun jäävät vähäisiksi, joten hanke ei alenna järven virkistyskäyttöarvoa. Kokonaisuudessaan hankkeen ei arvioida vaikuttavan negatiivisesti alapuolisten vesialueiden virkistyskäyttöön.

Vaikutukset vesistöön ja sen käyttöön

Hankkeen kuormitusvaikutukset näkyvät selvimmin Myllypurossa. Vaikutukset Myllypuron veden laatuun ovat kuitenkin kohtalaisen lieviä kuntoonpanon 1. vuotenakin ja lievenevät tästä tuotantovaiheesta. Vaikutus Myllypuron veden laatuun on arvioitu olevan tuotantovaiheessa noin 0,1 mg kiintoaineen osalta, 1,2 µg/l kokonaisfosforin osalta ja 66 µg/l kokonaistypen osalta. Kuivatusvesien ei arvioida rehevöittävän alapuolista vesistöaluetta eikä juuri lisäävän kiintoaineen haittavaikutuksia vesistössä.

Karttatarkastelun perusteella Rummakkonevan alapuolisiin vesialueisiin tuleva muu kuormitus on pääasiassa maa- ja metsätalouden sekä asutuksen hajakuormitusta, jotka vaikuttavat vesistössä samansuuntaisesti kuin turvetuotannon kuormitus.

Vesienhoitosuunnitelma

Rummakkonevan turvetuotantoalueelle suunniteltu vesienkäsittely (ympärivuotinen pintavalutus) on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista (BAT) ja on täten Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman ja Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelman mukainen. Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelman mukaan turvetuotantoa ei tulisi kuitenkaan pääsääntöisesti ohjata alueille, joiden vesistöt eivät saavuta hyvää tilaa vuoteen 2015 mennessä tai joiden tila uhkaa huonontua hyvästä tai erinomaisesta, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia (kemikalointi, uusi tuotantomenetelmä). Käytännössä pintavalutuskenttä on kuitenkin nykyisin kemikalointia tehokkaampi vesienkäsittelymenetelmä, mikäli käytössä on pelkästään sulan maan aikainen kuivatusvesien kemikalointi.

Hankealueen kuivatusvedet eivät pitoisuuslaskelmien mukaan normaalissa tuotantovaiheessa muuta merkittävästi purkureitin tilaa, joten hanke on näin ollen vesiensuojelun ja -hoidon yleisen tavoitteen mukainen.

Ympäristöriskit

Tulipalo on merkittävin turvetuotantoalueen onnettomuusriski. Pelastussuunnitelma toimitetaan pelastusviranomaisille ja henkilökunnalle ja työmaalla toimiville yrittäjille annetaan koulutusta tulipalontorjunnassa ja suunnitelman toimenpiteistä. Mahdolliset polttoaine- tai öljyvuodot ovat melko helposti kerättävissä pois turvekentältä. Maaperän tai pohjaveden saastumisvaaraa soilla ei arvioida olevan.

Rankkasateiden aiheuttama vesiensuojelurakenteiden rikkoontuminen aiheuttaisi tavanomaista suuremman kiintoaine- ja ravinnekuormituksen. Tällaisten onnettomuuksien estämiseksi penkereitä, oja ja vesiensuojelurakenteita tarkkaillaan säännöllisesti. Koska valumavesien käsittelyssä käytetään pumppausta vesien johtamiseksi kasvillisuuskentille ja pintavalutuskentälle, vettä padottuu rankkasadeajankohtina laskeutusaltaisiin ja sarkaajiin, mikä pienentää alueelta tulvatilanteissa lähteviä vesi- ja ainemääriä.

Rummakkonevan toiminnalle otetaan ympäristövahinkovakuutus vakuutusvelvollisuuden tullessa voimaan.

Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailu

Hakija esittää, että Rummakkonevan turvetuotantoalueen käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailu liitetään osaksi Vapo Oy:n Länsi-Suomen alueen turvetuotantoalueiden yhteistarkkailuohjelmaa Keski-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Pirkanmaan ELY-keskusten alueille vuosille 2008–2013. Ohjelman mukaisesti päästötarkkailu toteutetaan kahtena vuotena luvan lainvoimaiseksi tulon jälkeen ja kahtena vuotena ennen tarkistushakemuksen jättämistä pintavalutuskentän alapuolelta. Pintavalutuskentällä tehdään myös vesienkäsittelyn tehon tarkkailu. Näytteitä otetaan neljä kertaa vuodessa yhteistarkkailuohjelman mukaisesti.

Vaikutustarkkailu käsittää alapuolisen vesistön vedenlaatusurannan sekä kalataloustarkkailun. Vedenlaatua esitetään seurattavaksi Myllypurosta, ennakkotarkkailun havaintopaikalta (YKJ 6917860-3347390).

Rummakkonevan kalataloudellista tarkkailua esitetään tehtäväksi Myllypurolla.

Vahinkoja estävät toimenpiteet

Kalatalousmaksu

Kuormituksen ei arvioida vaikuttavan alapuoliseen vesistöön niin paljon, että se muuttaisi vesialueiden tilaa merkittävästi. Hankkeen vaikutuksen kalastoon ja kalastuksen sekä virkistyskäyttöön arvioidaan jäävän melko lieväksi koko purkuvesistöissä. Toiminnasta ei arvioida aiheutuvan kalataloudellista haittaa.

Muut toimenpiteet

Hakijan arvion mukaan toiminnasta ei ennalta arvioiden aiheudu alapuoliseen vesistöön kunnostustoimenpiteitä perustavia vaikutuksia. Turpeen nostolle ei ole tarpeen asettaa rajoitteita kohtuuttoman pöly- ja melu- tai terveyshaitan estämiseksi. Tuotantoalueiden kuivatus ja kuivatusvesien johtaminen ei vaikuta pohja- ja talousveden ottoon.

HAKEMUKSEN KÄSITTELY

Hakemuksen täydennykset

Hakija on täydentänyt hakemustaan 29.6.2012 mm. tarkennetuilla tiedoilla tuotantoalueen pinta-aloista, pintavalutuskentän kasvillisuudesta ja turpeen maatuneisuudesta, COD-päästöarvioilla ja asiantuntija-arviolla hankealueen ja sen vaikutusalueen soveltuvuudesta luonnonsuojeluasetuksen liitteessä 5 mainittujen lajien elinympäristöksi. Hakija on täydentänyt hakemustaan 15.1.2013 uudella selvityksellä ja arviolla hankealueen COD-päästöistä. Tiedot on kuvattu tarkemmin Hakemuksen sisältö -osassa.

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemus on kuulutettu yhdessä Riihi-Peuranevan turvetuotantoalueen ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamista koskevan hakemuksen kanssa, joten asiassa on kuultu viranomaisia ja asianosaisia Rummakkonevaa ja sen vaikutusaluetta laajemmin.

Hakemus on annettu tiedoksi kuuluttamalla Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastossa ja Keuruun, Ähtärin ja Virtain kaupungeissa 31.1.–4.3.2013 sekä erityistiedoksi antona asianosaisille. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettu 31.1.2013 Suomenselän Sanomat -lehdessä ja Suur-Keuruu -lehdessä sekä 6.2.2013 Ähtärinjärven Uutisuutta -lehdessä.

Aluehallintovirasto on pyytänyt hakemuksen johdosta lausunnon Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelta, Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaiselta, Keuruun, Ähtärin ja Virtain kaupungeilta sekä Keuruun, Ähtärin ja Virtain kaupunkien ympäristönsuojeluviranomaisilta.

Lausunnot

1) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on todennut launnossaan, että Rummakkoneva ei sisälly vahvistettuun maakuntakaavaan eikä Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaavaan. Vaihemaakuntakaavaan on merkitty Rummakkonevan lounaispuolelle tu 51 -merkinnällä turvetuotantoon soveltuvaksi alueeksi Karjunneva (31 ha), jonka vedet laskevat Myllypuron kaut-

ta Jyrkeejärveen. Muita aluevarauksia ei kyseiselle valuma-alueelle ole merkitty.

Alapuolisen Jyrkeejärven rannat kuuluvat Pihlajaveden osayleiskaavaan, jonka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 19.6.1996 ja Keski-Suomen ympäristökeskus vahvistanut 14.4.1999. Järven pohjoisrannalla, johon Myllypuro laskee, on runsaasti asuntoalueita ympärivuotista asumista varten ja loma-asuntoalueita.

Rummakkonevan arvokkaimmat luontotyypit, koivuluhta (VU) ja ruohokorpi (VU), sijaitsevat kasvillisuusselvityksen mukaan suon itälaidalla virtaavan Myllyojan varrella. Alueen lintulajistoon kuuluvat selvityksen mukaan valtakunnallisen uhanalaisarvioinnin mukaan silmällä pidettäviin kuuluvat teeri ja metso, jotka ovat lisäksi lintudirektiivin I-liitteen lajeja.

Pintavalutuskenttä on suunniteltu arvokkaimman alueen, koivuluhdan/ruohoisen sarakorven ja varputurvekankaan kohdalle. Pintavalutus-
kentän tutkimusraportin mukaan suurin osa alueesta on puolukkaturvekangasta, joskin keskiosassa on rahkasammal pohjaista tupasvillarämeen muuttumaa. Kasvillisuus selvitys ja pintavalutus-
kentän tutkimusraportti antavat hyvin ristiriitaisia tietoja saman alueen suotyypeistä ja kasvillisuudesta, minkä vuoksi alueen soveltuvuutta pintavalutus-
kentäksi on vaikea arvioida.

Myllypuron varrella tiloilla RN:o 22:45 ja 22:22 on kaksi metsälain erityisen tärkeää elinympäristöä, joiden turvaamiseen metsäkeskus on osoittanut kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaista ympäristötukea. Päätökset on tehty vuonna 2011 ja ovat voimassa 10 vuotta. Kohteet ovat Myllypuron molemmiin puolin ja lähimmillään noin 300 metriä pintavalutus-
kentän alapuolella. Tukikohteet, puro ja sen varrella olevat korvet, ovat pinta-
alaltaan 2,6 ha ja 2,7 ha. Sopimuksen tarkoituksena on säilyttää metsälain erityisen tärkeän elinympäristön ominaispiirteet. ELY-keskuksella ei ole tarkempia tietoja ympäristötukikohteiden kasvillisuudesta.

Rummakkonevan kasvillisuus- ja linnustoselvitykset on tehty tuotantoalueeksi suunnitellulta alalta eikä alapuolisen Myllypuron luontoarvoja ole selvitetty lainkaan. Samalta alueelta on selvitetty aiempiin raportteihin, karttoihin, kirjallisuuteen ja asiantuntijahaastatteluihin perustuen luontodirektiivin liitteen IVa -lajien esiintymistä ja elinympäristöjä. Näistä on arvioitu Rummakkonevalla tai sen lähialueella potentiaalisesti esiintyviksi lajeiksi saukko ja viitasammakko. Muiden direktiivilajien osalta on arvioitu, ettei lähes kokonaan turvekankaaksi muuttunut suo sovellu lajien elinympäristöiksi joko lajien luontaisten levinneisyysalueiden sijainnin takia tai lajien elinympäristövaatimusten vuoksi.

Sekä kasvillisuus- että direktiivilajiselvitys on ELY-keskuksen mielestä tehty liian suppealta alueelta. Molemmat selvitykset olisi pitänyt ulottaa myös Myllypuroon, jonka lajistoon turvetuotannon vaikutukset ulottuvat. Selvityksien tulisi ulottua vähintäänkin ympäristötukikohteiden alapuolelle saakka.

Rummakkonevan (31,8 ha) kuivatusvedet johdetaan Kitusjärven alueelle (35.482). Vedet johdetaan Myllypuroon, josta ne virtaavat edelleen Jyrkeejärveen. Jyrkeejärvi on luokiteltu vesienhoidossa hyvään tilaan, mutta mm. a-klorofyllipitoisuudet kuvastavat tyydyttävää tilaa. Myllypuro ei ole mukana vesienhoidon mukaisessa tarkastelussa.

Hakija on arvioinut, että tuotannosta ei aiheudu kaikkina vuodenaikoina orgaanisen aineen kuormitusta alapuoliseen vesistöön, mikä ei voine pitää paikkansa. Ottaen huomioon toiminnan luonteen ja ”herkkyyden” virtaaman aiheuttamille pitoisuuden ja kuormituksen vaihteluille, on kuitenkin todennäköistä, että kuormitusta tulee alapuoliseen vesistöön kaikkina vuodenaikoina. Laskelmiin tekee epävarmuutta myös riittävien lähtötietojen puuttuminen. Lähtökuormituksen arvioimiseen käytetään ojitetun alueen arvoja, mutta niiden soveltuvuutta tälle alueelle ei ole arvioitu. Esimerkiksi metsäojituksen ajankohtaa ei ole tiedossa. Tuoreelta ojitusalueelta lähtevä kuormitus poikkeaa hyvin suurella todennäköisyydellä esimerkiksi 20 vuotta sitten ojitettuun. Lisäksi orgaanisen aineen osalta arvioidaan vain kuormituksen määrää, mutta ei sen vaikutusta alapuolisen vesistön tilaan. Laskentaperusteet orgaanisen aineen kuormituksen arvioinnin osalta tulisi olla selkeät ja yhdenmukaiset, jotta niiden pohjalta voitaisiin kuormitusta ja vaikutusta arvioida eri tilanteissa.

Rummakkonevan kuntoonpano tuo uuden kuormittajan valuma-alueelle ja erityisesti kuntoonpanovaiheessa se lisää myös hakijan oman arvion mukaan mm. kiintoainekuormitusta ja samalla myös orgaanisen aineen kuormitusta alapuolisessa vesistössä. Samoin suon kuivattaminen tuotantoa varten muuttanee jonkin verran alueen hydrologiaa, etenkin jos alueen ojituksesta on pitkä aika. Selkeimmin vaikutukset näkyvät Myllypurossa. Jyrkeejärven kokonaistilaan se tuskin vaikuttaa, johtuen mm. järven hydrologisista piirteistä. Paikallisesti Myllypuron suualueella voi esiintyä mm. liettymisestä aiheutuvaa haittaa. Myllypuron vesi on hyvin hapanta ja kiintoainepitoisuudet ovat olleet hyvin alhaiset muutaman havainnon perusteella. Luontoarvoja uomasta ei ole selvitetty. Rummakkonevan ja alapuolisen Jyrkeejärven vedenpinnan suuresta korkeuserosta (lähes 35 m) johtuen saattaa valunnan kasvun ja virtaamien voimakkaiden vaihteluiden takia aiheutua tavallista herkemmin uomaeroosiota.

Hakijan arvion mukaan ravinteiden, kiintoaineen ja liunneen orgaanisen aineen pitoisuuslisät alapuolisessa vesistössä ovat pienet. Arvioinnissa tulisi kuitenkin huomioida toiminnan pitkäaikaisuus, samoin kuin tuotantoalueelta tulevien virtaamien vaihtelut, jotka voivat vaikuttaa tuotantoalueelta tulevan kuormituksen määrään ja siten myös alapuolisen vesistön tilaan. Hetkelliset muutokset voivat olla merkittäviä ja ne voivat vaikuttaa vesien-suojelurakenteiden tehokkuuteen ja toimivuuteen.

Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan uutta turvetuotantoa ei pääsääntöisesti tulisi ohjata alueille, joiden vesien tila ei saavuta hyvää tilaa tai uhkaa alentua hyvästä tai erinomaisesta tilasta alempaan luokkaan, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia. Rummakkonevan alapuolisen Myllypuron tila

on veden laadun pohjalta tyydyttävää ja sen vedenlaatua laskee ajoittain alhainen pH. Jyrkeejärven osalta tavoitteena on puolestaan nykyisen hyvän tilan säilyttäminen. Myllypuron osalta tilanne on haastavampi mm. siksi, että veden virtausolot ja vesimäärät vaihtelevat ja siten laadulliset vaihtelut ajallisesti voivat olla suuria.

Keski-Suomen 3. vaihemaakuntakaavassa on turvetuotannon osalta suunnittelumääräys, joka koskee koko Keski-Suomen turvetuotantoa. Sen mukaan turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan edellä mainittujen arvioinnin epävarmuustekijöiden perusteella ei voida luotettavasti osoittaa, ettei Rummakkonevan hanke vaarantaisi vesienhoidon tavoitteita.

Kuivatusvedet johdetaan pintavalutuskentälle pumpaamalla. Kenttä sijoituu ojitetulle suoalueelle ja sen pinta-ala on 4,0 % valuma-alueesta. Puusto on melko kitukasvuista mäntyä, mutta seassa on myös kuusta ja koivua. Turvepaksuus vaihtelee välillä 100–350 cm. Pintaturve ja osin väliturve (0–50 cm) on kohtalaisesti maatonutta (luokat 3–5) rahkasara- ja sararahkaturvetta.

Koska pintavalutuskenttä on suunniteltu ojitetulle alueelle, ei ennalta arvioiden voida varmuudella tietää pintavalutuskentän toimivuutta. Ojitetuille alueille perustettavien pintavalutuskenttien puhdistusteho vaihtelee paljon ja niistä voi huuhtoutua etenkin humusaineita, fosforia ja rautaa. Lisäksi alue on kohtalaisesti maatonutta, mikä voi huonontaa kentän puhdistustehoa.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan Rummakkonevan tuotantoalueelle ei varovaisuusperiaatteen mukaan tulisi myöntää ympäristölupaa. Pintavalutuskentäksi suunnitellun alueen soveltuvuutta on vaikea arvioida kasvillisuusselvityksen ja pintavalutuskentän tutkimusraportin sisältävien ristiriitaisten tietojen alueen suotyypeistä ja kasvillisuudesta takia. Pintavalutuskentän toimivuuteen liittyy monia epävarmuustekijöitä, koska se sijaitsee ojitetulla, kohtalaisesti maatonutella alueella.

Rummakkonevan kasvillisuus- ja linnustoselvitykset on tehty tuotantoalueeksi suunnitellulla alalla eikä alapuolisen Myllypuron luontoarvoja ole selvitetty lainkaan. Sekä kasvillisuus- että direktiivilajiselvitys on tehty liian suppealta alueelta. Molemmat selvitykset olisi pitänyt ulottaa myös Myllypuroon, jonka lajistoon turvetuotannon vaikutukset ulottuvat.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kuormitus- ja vaikutusarvioinnin epävarmuustekijöiden perusteella ei voida luotettavasti osoittaa, ettei Rummakkonevan hanke aiheuttaisi alapuoliselle vesistölle haitallisia vaikutuksia ja vaarantaisi vesienhoidon tavoitteita.

2) Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen toteaa lausunnossaan, että ympäristölupa Rummakkosuo uuden turvetuotantoalueen

perustamiseksi hylätään kokonaisuudessaan, Pihlajaveden reitin vedenlaadun, alueen hydrologisen tilan sekä luonnon monimuotoisuuden ja alueen virkistyskäyttöarvojen turvaamiseksi.

Keski-Suomen ympäristökeskus on vahvistanut 19.11.1997 Keuruun kaupungin Pihlajaveden osayleiskaavan, jossa mm. Jyrkeejärven rannoille on osoitettu useita kymmeniä rakennettuja tai ohjeellisia rakennuspaikkoja. Pihlajavesi ja yläjuoksun pienvedet on Natura 2000 - kohde FI0900123 on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon luontodirektiivin mukaisena SCI-alueena ja lintudirektiivissä tarkoitettuna erityisenä suojelualueena SPA-alueena. Pihlajaveden reitti kuuluu suojeltuihin valuma-alueisiin.

Suunniteltu uusi tuotantoalue Rummakkoneva laskee kuivatusvetensä Pihlajaveden reittiin. Pihlajaveden reitti on valittu Natura-verkostoon tyypillisenä humusvetisten reittivesien edustajana. Vaikka reitin pääuoman kosket on perattu 1850–1950 harjoitetun uiton yhteydessä, reitti on muuten varsin luonnonmukainen. Nykyään reitille on ominaista runsaasta ojituksesta johdettavat runsaat virtaamavaihtelut.

Vaikka Pihlajaveden reitin vesi ei laadullisesti yllä esim. Viitasaaren Huopanankosken tasolle, se kuitenkin täyttää vaativimpien lohikalojen ja ravun elinympäristövaatimukset. Reitillä on myös linnustollista merkitystä ja se on saukon elinympäristöä ja taimenen lisääntymisaluetta. Reitin alaosa (Pihlajavesi–Jyrkeejärvi) jakaantuu kahteen koskijaksoon: ylimmäiseen kuuluu neljä koskea ja alimpaan yksi koski. Pihlajaveden koskireitin virtavesikunnostus on viimeistelty 2000-luvun alussa. Kunnostukseen on käytetty mm. TE-keskuksen, Keuruun kaupungin sekä Pihlajaveden kalastus/jakokunnan rahoitusta yhteensä 46 000 €.

Kokonaisuutena turvetuotannon lisääminen Pihlajaveden reitin valuma-alueella on riski sen veden laadulle ja ristiriidassa em. suojeluohjelmavarausten sekä Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman tavoitteille. Vesienhoitosuunnitelmassa on esitetty tavoite vesistöjen vähintään hyvästä tilasta vuoteen 2015. Lisäksi turvetuotannon lisääminen heikentää alueen luonto-arvoja ja on jyrkässä ristiriidassa alueella toteutettujen virtavesikunnostushankkeiden kanssa, joihin eri julkishallinnon tahot ovat sijoittaneet taloudellisia ja inhimillisiä resursseja.

Turvetuotannon sekä muiden maankäyttömuotojen, kuten metsäojitusten, asumajätevesien ja maatalouden yhteisvaikutuksia ei voida yksittäisen ympäristölupamenettelyllä selvittää riittävästi. Ympäristöministeriön 14.4.2009 vahvistama Keski-Suomen maakuntakaava kuitenkin edellyttää, että turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja huomioitava tuotantoalueiden yhteisvaikutus vesistöihin ja rajoitettava tarpeen vaatiessa samanaikaisesti käytössä olevien alueiden määrää. Lupaharkinnassa on huomioitava eri maankäyttömuotojen vaikutukset Pihlajaveden reitin veden laatuun myös tulevaisuudessa, sillä turvetuotannon vesistövaikutukset jatkuvat pitkään senkin jälkeen kun tuotanto on jo päättynyt.

Turvetuotannon ympäristövaikutukset ovat moninaiset ja alkavat jo suon kuntoonpanovaiheessa. Näitä ovat esimerkiksi kasvillisuuden poistaminen suolta, muutokset maisemassa, lintujen pesimäympäristöjen häviäminen tai muuttuminen sekä melu- ja pölypäästöt.

Hydrologisesti suoalueet ovat ekosysteemissä luontaisia vesivarastoja, joten uusien soiden avaaminen turvetuotannolle lisää entisestään tulvia. Pintavalutuskenttien toimivuutta erityisesti metsätalouden vesiensuojelussa on Suomessa tutkittu. Tutkimukset antavat viitteitä siitä, että alueelliset ja paikalliset erityispiirteet vaikuttavat siten, että pintavalutuskentät eivät tulva-aikaisen suuren vesimäärän vuoksi välttämättä toimi odotetusti. Näin tulva-aikainen kuormitus voi olla moninkertainen laskennalliseen verrattuna.

Hakemuksen mukaisesta turvetuotannosta aiheutuva kuormitus ja sen vesistöhaitat ja haitat alueen virkistyskäytölle ovat suurempia kuin laskennallisesti ominaiskuormituslukuja käyttäen on hakemuksessa esitetty. Siten lupaharkinnan kannalta oleellista tietoa puuttuu ja tämä voi johtaa ympäristönsuojelullisesti huonoon lopputulokseen.

Toisaalta suot, järvet ja virtavedet ovat tärkeitä monien tulevaisuuden kannalta tärkeiden elinkeinojen, kuten luontomatkailun sekä tähän liittyvän luonnon virkistyskäytön, loma-asutuksen sekä kalastuksen kannalta. Vuoteen 2020 asti tehdyn Suomen matkailustrategian mukaan Suomen matkailutuotteiden tulee pohjautua suomalaisen kulttuuriin, sen luonnon erityispiirteisiin ja vetovoimatekijöihin kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti. Strategiassa nostetaan esille 'suomalaisen hyvinvointimatkailutuotteen elementeistä yleisinä teemoina puhtaus, metsät, järvet, vesistöt, kulttuuri, suomalaisuus, hiljaisuus, voimaantuminen ja suomalainen mökkiloma'. Pihlajaveden reitillä turvetuotannon etujen turvaaminen estää todennäköisesti alueellisesti ja paikallisesti merkittävien matkailuelinkeinojen kehittämistä. Suoluonto on harvinainen ekosysteemi eurooppalaisittain ja tulevaisuudessa todennäköisesti erittäin kiinnostava osa matkailun luontoelämyksiä.

Edellä esitettyyn perustuen Vapo Oy:n lupahakemus Rummakkonevan turvetuotannolle ei täytä ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentin mukaisia edellytyksiä ympäristöluvan myöntämiselle. Ympäristönsuojelulain mukaan ympäristölupa voidaan myöntää, jos toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, ei aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa muun muassa 1) terveyshaittaa, 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, 3) maaperän tai pohjaveden pilaantumista, 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista, vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta muun tärkeän käyttömahdollisuuden vaarantumista tai 5) eräistä naapurussuhteista annetun lain 17 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta rasitusta.

Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, tulee lupaehdoissa tuotantoalueille vaatia jatkuvatoiminen ja automaattinen mittausasema. Mittausasema mahdollistaa vesistöpäästöjen reaaliaikaisen seurannan. Näin päästöt saadaan paremmin tulva-aikojen kuormituspiikkien osalta tietoon ja vesiensuojelu-

toimia voidaan toteuttaa kohdennetusti. Edelleen alueen asukkaiden tietoisuus oman lähiympäristönsä tilaan vaikuttavista tekijöistä paranee. Turvetuotanto voi aiheuttaa korvattavaa haittaa alueen loma-asuntojen virkistyskäytölle, ja asia tulee huomioida päätöksen lupaehdoissa.

3) Keuruun kaupunki esittää lausunnossaan, että ympäristölupa Rummakkonevan uuden turvetuotantoalueen perustamiseksi hylätään kokonaisuudessaan, Pihlajaveden reitin vedenlaadun, alueen hydrologisen tilan sekä luonnon monimuotoisuuden ja alueen virkistyskäyttöarvojen turvaamiseksi.

Keuruun kaupungin alueella olevilla vesistöreiteillä pitää tehdä kokonais selvitys luontoon ja vesistöihin kohdistuvasta kokonaiskuormituksesta ennen kuin myönnetään ainuttakaan turvetuotannon aloittamis- tai jatkolupaa.

4) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on todennut, että hanke sijaitsee Kokemäenjoen vesistöalueen (35) Pihlajaveden reitin valuma-alueeseen (35.48) kuuluvalla Kitusjärven alueella. Vedet johdetaan alapuoliseen vesistöön reittiä Myllypuro - Jyrkeejärvi - Vehmasjärvi - Kitusjärvi - Vironjoki. Pihlajaveden reitin valuma-alueella on turvetuotantoalueita yhteensä noin 400 ha.

Rummakkonevan turvetuotantoalueelle (31,8 ha) ei tule myöntää lupaa. Hankealue sijaitsee kalataloudellisesti arvokkaalla alueella. ELY-keskus on määrittänyt Pihlajaveden reitillä sijaitsevat virtavesialueet (mm. Reinikankoski) kalastusasetuksen 51b §:n mukaisiksi lohi- ja siikapitoisiksi vesistöiksi.

Hankkeen kuivatusvedet johdetaan Pihlajaveden reittiin, jolla on erityistä suojeluarvoa ja joka on myös Natura-kohde sekä suosittu virkistyskalastusalue. Pihlajaveden reitin koskilla on tehty kalataloudellinen kunnostus vuonna 1996 (Häme) ja 2000–2001 (Keski-Suomi). Veden laadun merkitys näillä alueilla on siten keskeinen kalatalouden kannalta. Turvetuotannon kuormitus rajoittuu suureksi osaksi purovesiin, mutta ravinnepitoisuuksien lisääntyminen heikentää kalatalouden edellytyksiä laajemmalla alueella.

Pihlajaveden reitille pyritään vesialueen omistajan toimin luomaan elinvoimaista taimenkantaa jatkuvien istutuksien avulla. Koskialueille on vuosittain istutettu 1-vuotiaita järvitaimenia ja lisäksi 1-kesäisiä harjuksia. Järvitaimen on todettu tuoreimmassa Suomen lajien uhanalaisuus luokituksessa (2010) erittäin uhanalaiseksi napapiirin eteläpuolella. Keski-Suomen tärkeimmillä taimenvesillä tehtyjen selvitysten mukaan taimenkannat ovat yleisesti ottaen Keski-Suomessa edelleen huolestuttavan alhaiset. Taimenkantojen tilaa ei tulekaan vaarantaa niillä alueilla, joilla sitä luontaisesti esiintyy. Pihlajaveden reitiltä on vuosina 2002–2011 suoritetuissa sähkökalastuksissa saatu vuosittain luonnon kantaa olevia järvitaimenen poikasia.

Mikäli lupa myönnetään, hankkeesta aiheutuu yleiselle kalataloudelle haittaa. Kalastukselle sekä kala- ja rapukannoille aiheutuva haitta voidaan

kompensoida 1 700 euron (noin 15 €/tuotantohehtaari) suuruisella vuotuisella kalatalousmaksulla. Kalatalousmaksun on ajateltu olevan yhteinen Vapo Oy:n tuotannossa olevan Riihi-Peuranevan tuotantoalueen kanssa. Rummakkonevan osalta maksulla voitaisiin esimerkiksi istuttaa Jyrkeejärveen, Vironjokeen ja Pihlajaveden reitin virtavesialueille kaloja tai rapuja kompensoimaan kalojen ja rapujen heikentyvää lisääntymistä sekä limoittumisen mm. verkko- ja katiskapyynnille aiheuttamaa pyynnin vaikeutumista. Maksua voidaan lisäksi käyttää mm. vesistökuunnostushankkeisiin, vesialueiden kalkitsemiseen ja virtavesi-alueiden pienimuotoisiin kuunnostuksiin.

Erittäin uhanalaisen järvitaimenen esiintymisalueella Pihlajaveden reitillä ei tulisi lisätä turvetuotannon haitallisia vaikutuksia, joten Rummakkonevan tuotantoalueelle ei tule myöntää ympäristölupaa. Pintavalutuskentän toimivuuteen liittyy monia epävarmuustekijöitä, koska se sijaitsee ojitetulla, kotalaisesti maatuneella (maatuneisuusaste 3–5) suoalueella. Hankealueen alapuolella sijaitsevissa Myllypurossa ja Jyrkeejärvessä esiintyy myös rapua, jonka elinolosuhteisiin lisääntyvä kuormitus vaikuttaisi haitallisesti. Vesienhoidon tavoitteena on lisäksi Jyrkeejärven nykyisen hyvän tilan säilyttäminen, mitä ei saavuta turvetuotantoa lisäämällä.

5) Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen toteaa lausunnossaan, että Rummakkonevan tuotantoalue sijaitsee kokonaisuudessaan Keski-Suomen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueella. Myös tuotantoalueen kalatalousvaikutukset jäävät suurimmaksi osaksi Keski-Suomen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueelle, jossa myös kompensaation edellytykset ovat parhaat. Näin ollen mahdollinen kalatalousmaksu on perusteltua määrätä maksettavaksi Keski-Suomen ELY-keskukselle ja kalataloudellisten vaikutusten tarkkailu on perusteltua määrätä tehtäväksi Keski-Suomen ELY-keskuksen hyväksymän ohjelman mukaan.

6) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousviranomaisen on todennut lausunnossaan, että Rummakkonevalle suunniteltu uusi tuotantoalue olisi pinta-alaltaan 31,8 ha ja sen kuivatusvedet on tarkoitus johtaa Myllypuroa pitkin Jyrkeejärveen Pihlajaveden reittiin. Ko. tuotantoalue sijaitsee kokonaisuudessaan Keski-Suomen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueella. Tuotantoalueen kalatalousvaikutukset jäävät suurimmaksi osaksi Keski-Suomen ELY-keskuksen kalatalousryhmän toimialueelle, jossa myös kompensaation edellytykset ovat parhaat. Näin ollen mahdollinen kalatalousmaksu on perusteltua määrätä maksettavaksi Keski-Suomen ELY-keskukselle, ja kalataloudellisten vaikutusten tarkkailu on perusteltua määrätä tehtäväksi Keski-Suomen ELY-keskuksen hyväksymän ohjelman mukaan.

7) Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen toteaa lausunnossaan, että Rummakkonevalta kuivatusvedet johtuvat Pihlajaveden vesistöreitille. Virtain kunnan puolella reitti kulkee Jyrkeejärveltä Kotalankoskien ja Uurasjärven kautta Hauhuuveteen. Reitti kuuluu Project Aqua -ohjelmaan, johon se on valittu suojeltavaksi kohteeksi edustamaan tyypil-

listä humuspitoista reittivesistöä. Pihlajaveden reitti on suojeltu valuma-alueena ja lisäksi suuri osa reitin järvistä ja virtavesistä lähirantoinen on suojeltu mm. Naturan keinoin. Virtain kaupungin puolelta Kotalankosket on kunnostettu kalataloudellisesti ja se on suosittu kalastuskohde. Uurasjärvi ja Hauhuunvesi kunnostettiin vuonna 2010. Kunnostuksessa mm. lisättiin vesistöjen virkistyskäyttöarvoa nostamalla alimpia vedenkorkeuksia. Kituskoski, osa Uurasjärven rannoista ja Hauhusselkä kuuluvat Natura 2000 -suojeluohjelmaan. Valuma-alueelta tuleva kokonaiskuormitus ei saa lisääntyä. Olemassa olevien tuotantoalueiden tilalle tulee sallia uutta toimintaa vain kun vanhoja tuotantoalueita poistuu käytöstä.

Hakija esittää, että hankealueen kuivatusvedet eivät pitoisuuslaskelmien mukaan normaalissa tuotantovaiheessa muuta merkittävästi purkureitin tilaa. Laskelmat perustuvat ominaiskuormituslukuihin ja keskivirtaamatietoihin. Hakijan tulee vielä esittää suunnitelma vesiensuojelutoimenpiteiden toimivuuden takaamisesta myös poikkeuksellisissa olosuhteissa. Hakemuksessa ei ole myöskään erikseen arvioitu rankkasadejaksojen aiheuttamaa kuormitusta, vaikka sen tutkimiseen on veloitettu voimassa olevissa tarkkailupäätöksissä. Rankkasadejakso saattaa aiheuttaa merkittävää kuormitusta alapuolisessa vesistössä ja sen vaikutuksia ei ole arvioitu.

Rummakkonevan kuivatusvedet käsitellään pintavalutuskentällä, mikä on vesienhoidon toimenpideohjelmassa esitetty nykykäytännön mukaiseksi ensisijaiseksi vesienkäsittelytoimenpiteeksi.

8) Virtain kaupunki yhtyy Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen lausuntoon ja toteaa lisäksi, että Pihlajaveden reitillä kokonaiskuormitus ei saa lisääntyä ja että olemassa olevien tuotantoalueiden tilalle tulee sallia uutta toimintaa vasta, kun vanhoja tuotantoalueita poistuu käytöstä. Tämä tarkoittaa sitä, että Rummakkonevalle ei toimintaa tule sallia.

Mikäli Rummakkonevan turvetuotanto sallitaan, tulee huomioida seuraavaa: Rummakkonevalta kuivatusvedet johtuvat Myllypuron kautta Jyrkeenjärveen. Korkeusero nevan ja järven välillä on lähes 40 m. Hakijan tulee vielä selvittää Myllypuron eroosioherkkyys ja arvioida voiko turvetuotantoalueen lisääntyvä valuma aiheuttaa purossa kiintoaineksen irtoamista ja päätymistä Jyrkeenjärveen. Jos tällaista voi tapahtua, niin tulee esittää suunnitelma kuinka se estetään.

Turvetuotantoon on kehitetty uusia vesien/ympäristönsuojelullisesti vähäpäästöisempiä (BAT) tuotantomenetelmiä. Lupaviranomaisen tulee edistää uusien tuotantomenetelmien (BAT) käyttöönottoa velvoittamalla lupapäätöksessään toiminnanharjoittaja ottamaan niitä käyttöön.

Muistutukset ja mielipiteet

9) Keuruun kalastusalue ja Pihlajaveden osakaskunta vaativat, ettei uudelle Rummakkonevan turpeennostolle tule myöntää ympäristölupaa missään mittasuhteissa. Hakemuksessa arvioitu suon turpeen kaivamisesta aiheutuva kuormitus alapuolisiin vesistöihin on esitetystä täydennyssel-

vityksistä huolimatta hakijan esittämä heikko teoreettinen arvio omasta toiminnastaan. Nämä oletukset perustuvat puutteellisesti ja epätarkasti esitettyihin karttapiirokseen, täydellisesti vanhentuneeseen arviointimenetelmään ja vanhaan turpeenottajien sekä heidän konsulttinsa käyttämään tilastointiin ja epätarkkoihin hypoteettisiin oletuksiin sekä selektiivisiin keskiarvo- ja ominaiskuormituslukuarviointeihin, mitkä eivät millään tavoin eivätkä missään mittasuhteissa vastaa menneen vuoden, viime vuosien ja vuosikymmenten kuluessa toteutunutta ja puolueettomasti selvitettyä faktaa. Muistutukseen on liitetty DI Jaakko Koppisen raportti Rummakkonevan kiintoaineskuorman laskemisesta

Rummakkonevan (34,7 ha) suunniteltu vesienkäsittelykenttä (PVK 4 = 1,4 ha) sijaitsee nevan länsi-lounaisnurkassa tiuhaan ojitetulla ja ahtaalla suoalueella, jonne vedet johdettaisiin pumppaamalla. Karttatarkastelun perusteella voidaan todeta, että PVK 4 sijaitsee luonnontilaisen Myllypuron latva-alueella ja aivan puroon reunassa kiinni. Tämä puro on karttoihin piirretty jääväksi suurelta osin turpeen nostoalueen alle, eli luonnontilaisen kaltainen pieni virtavesi tuhoutuisi tällöin välittömästi. On lisäksi luonnollista, että aivan pienissäkin ylivaluntatilanteissa kaivualueen turvevedet sekä kaikki turvepölyllä kyllästetyt eristysojien vedet virtaisivat hallitsemattomasti ja käsittelemättöminä alas luonnontilaiseen ja suojeltavaan Myllypuroon. Tätä tulvatilannetta ei pystyttäisi mitenkään hoitamaan suunnitelman mukaisella PVK 4:llä, jonka sijainti tulvatilanteissa ei ole mitenkään toimiva ratkaisu, ja kenttää ei edes voida kutsua sen runsaasta ojituksesta johtuen pintavalutukseksi.

Jyrkeejärvi sijaitsee noin 125 metriä meren pinnan yläpuolella. Rummakkonevan pinnan korkeus merenpinnasta on 156–166 m ja nevalta on matkaa Jyrkeejärveen karttatarkastelun perusteella noin 2 km ja korkeuseroa on noin 40 metriä. Myllypurossa ei ole yhtään suvantoa ja matkalla ei ole lampia, vaan vesi virtaa suoraan hyvin matalaan (2,5 m) Jyrkeejärveen. Suuresta korkeuserosta johtuen rankkasateiden jälkeen ja tulvatilanteissa turvekentältä tulvivat vedet tulisivat tuhoamaan paineen ja eroosion kautta tämän luonnontilaisen puron heti suon kaivamisen alettua. Vesimassat olisivat jo tuntien sisällä Jyrkeejärvessä asti. Pelkästään turvekentän reuna- ja eristysojien eroosiovesi ja turvepölyllä kyllästetty eli täysin käsittelemättömän turvevesi valahtaisivat hankesoilta hetkessä järveen eli suojeltuun Pihlajaveden reittiin. Juuri näitä kuormituspiikkejä ja reuna- sekä eristysojien vesimassoja ei ole huomioitu millään tavalla lupahakemuksessa.

Rummakkonevan laskuojaksi hakijan kaavailema Myllypuro on lähes täysin luonnontilainen, josta on aikaisemmin tavattu myös järvitaimenta ja jokirapua, ja puro on myös saukon ympärivuotista elinaluetta. Puron tila on nykyisin arviomme mukaan enää välttävä ja lakien mukaan veden laatua ei saa tästä enää heikentää. Hakija mainitsee täydennyksessään 29.6.2012, että *”Hankealueen kuivatusvesillä ei ole normaalissa tilanteessa merkittävää vaikutusta alapuolisen vesistön tilaan. Kuormituksen ei arvioida vaikuttavan alapuoliseen vesistöön niin paljon, että se muuttaisi vesialueiden tilaa merkittävästi”*. Edellä mainittu ”normaali tilanne” on hyvin kyseenalainen ja hypoteettinen hakijan optimistinen arvio, mikä muuttuu vuoden ku-

luessa hyvin usein todellisuudessa ”epänormaaliksi”, eli rankkasateet ja tulvatilanteet ovat nykyisin enemmän sääntö kuin poikkeus. Nyt pitää muistaa se, että Myllypuron vesi on jo nyt hakijan lausuman mukaan hyvin hapanta, humuspitoista ja rehevää. On selvää, että Rummakkonevan kuormitusvedet tulisivat aiheuttamaan Jyrkeejärven ja Pihlajaveden reitin Natura 2000 -alueen suojeluarvojen vaarantumista, sekä selkeää viihtyisyyshaittaa Jyrkeejärven noin 150 ranta-asukkaalle ja virkistyskalastajalle.

Hakemukseen liitetty kasvillisuus selvitys on hyvin suppea ja tarvehakui- nen, vain yhden päivän aikana (20.6.2011) tehdyn maastokäynnin raportti, joka ei kerro missään tapauksessa tarpeeksi suon ja sen lähialueen kasvil- lisuudesta. Tämä selvitys on täysin riittämätön, eikä sitä voi kutsua katta- vaksi selvitykseksi. Allekirjoittanut vaatii, että ennen lopullista ympäristölu- van käsittelyä on alueella tehtävä täydellinen, kaikki osa-alueet ja vuoden- ajat kattava luonto- ja kasvillisuus selvitys, mikä kertoo viimeisimmän ja ai- noan oikean tiedon koko suoalueen ekologiasta, nisäkkäistä, linnuista, ma- telijoista, hyönteisistä ja kasveista.

Hakemukseen liitetty linnustose selvitys on myös hyvin suppea ja tarvehakui- nen, vain kahden päivän aikana (26.5.2011 ja 17.6.2011) tehtyjen maasto- käyntien raportti, joka ei kerro missään tapauksessa tarpeeksi suon ja sen lähialueen linnustosta ja eläimistöä. Tämä vain pesimälajeja käsittelevä selvitys on täysin riittämätön, eikä sitä voi kutsua kattavaksi. Selvityksestä puuttuu kokonaan soidintavat ja muuttavat alueelle ominaiset lajit. Lisäksi raportin on tarkastanut Asko Ijäs, joka on tätäkin hakemusta laatineen Va- pon biologi Lauri Ijäksen poika. Tästä johtuen allekirjoittaneet ymmärtävät, miksi suoalueelta ei ole löytynyt kaikkia siellä eläviä lajeja, ja varsinkin har- vinaisimmat puuttuvat listalta kokonaan. Kyseessä on näiden henkilöiden suhteen hyvin läheinen sukulaisuussuhde ja tätä kautta syntyvä jääviysky- symys ja tutkimuksen suorittamisessa / tarkastamisessa mahdollinen tar- vehakuisuus kysymys. Tästä johtuen tehty linnustose selvitys on jätettävä huomiotta.

Allekirjoittanut vaatii, että ennen lopullista ympäristöluvan käsittelyä on alueella tehtävä täydellinen, kaikki osa-alueet ja vuodenaajat kattava luonto- ja kasvillisuus selvitys, mikä kertoo viimeisimmän ja ainoan oikean tiedon koko suoalueen ekologiasta, nisäkkäistä, linnuista, matelijoista, hyönteisis- tä ja kasveista. Esimerkkinä seuraavat harvinaiset lajit, jotka esiintyvät Rummakkonevan hankealueella ja/tai sen välittömässä läheisyydessä: ka- lasääski, kanahaukka, varpushaukka, viirupöllö, varpuspöllö, pohjantikka, liro, kuovi, tavi, telkkä, kaakkuri, mustaviklo, valkoviklo, suuret teeriparvet, pyy ja riekko, metso, susi, karhu, ilves, saukko, majava ja erittäin runsas hirvikanta ja niiden vasomisalue.

10) Uurasten-, Uurasten-Taipaleen ja Mantilon-Taipaleen, Ihalanmäen ja Kangasniemen osakaskunnat toteavat, että Rummakkoneva ei ole voimassa olevassa Keski-Suomen maakuntakaavassa merkitty turvetuo- tantoalueeksi. Tämän perusteella lupaa turvetuotantoon ei tulisi myöntää. Mikäli luvan myöntämistä harkitaan, on ennen luvan myöntämistä selvitet- tävä humuksen pitoisuudet ja vaikutukset alapuoliseen vesistöön, aina Uu-

rasjärveen asti. Luvan hakijan on selvitettävä myös tavat, millä vedenlaadua tarkkaillaan jatkuvasti jolloin mahdolliset hetkelliset kuormitukset voidaan rekisteröidä.

Mikäli lupa myönnetään, hakijalle tulee luvansaajan huolehtia puhdistuksen kautta kuivatusalueelta tulevien vesien laadusta siten, ettei niistä aiheudu haittaa alapuoliseen vesistöön, järjestää puolueeton vedenlaaduntarkkailu Jyrkejärveen laskevien ja siitä pois virtaavien vesien osalta huomioiden kaikki edellä olevat selvitykset, korvattava täysimääräisenä kaikki hetkellisten kuormitusten sekä muun kuormituksen aiheuttamat kalataloudelliset vahingot vaikutusalueella täysimääräisenä ja kunnostaa tarvittaessa vahingoittuneet alueet.

Turvetuotantoalueiden kuivatusvedet eivät ole yksin ongelma vesistölle, pöly kuormittaa myös laajalla alueella vesistöjä. Ojien ja purojen kautta humusta kertyy vesistöihin ja huonontaa vedenlaatua. Tämän hetken tuotantotekniikka ei pysty tätä asiaa vielä parantamaan.

Virtain kaupungin lupalautakunta on päätöksessään myös perustellut asian.

11) Pihlajaveden osakaskunta ei halua alueelleen lisää turvetuotantoa, koska luottamus kyseiseen toimintaan on menetetty. Turvekentiltä valuvia kuivatusvesiä ei ikinä saada taloudellisesti kannattavalla tavalla riittävän hyvin suodatettua, koska huippuvirtaamat tulva-aikoina vaatisivat niin järjän puhdistuskaluston että koko toiminnan kannattavuus hupenisi siihen. Turvetuotanto on piittaamatonta ja lyhytnäköistä vesien pilaamista. Ympäristölupia ei voida turpeennostolle myöntää, koska kyseinen toiminta on selvästi pelkkää ympäristön riistämistä ja turmelemista. Kyseisen toiminnan järkevyyttä ei todellisuudessa voida perustella mitenkään.

Pihlajaveden osakaskunta on istuttanut kotiuttamistarkoituksessa taimenen poikasia alapuolisille vesialueille (mm. Hietasempuroon ja Reinikankoskeen).

12) Virtain Luonnonsuojeluyhdistys r.y. ottaa kantaa ympäristölupahakemukseen vain vesistövaikutusten osalta, sillä alueet sijaitsevat pääsääntöisesti muiden kuntien alueella, mutta vesistövaikutukset kohdistuvat Virtain alueen vesistöihin. Kaikki vesistöt, joihin näiden alueiden kuivatusvedet päätyvät, ovat arvokkaita luonnonsuojelullisesti, kalataloudellisesti ja virkistyksellisesti. Pihlajaveden reitin vesistön kunto on vuosien saatossa huonontunut ojitusten, hajakuormituksen ja turvetuotannon vaikutuksesta. Koikerossa on ajoittain mitattu alhaisia pH-lukemia. Jos happamuuspiikki osuu taimenten lisääntymisaikaan, tuhoaa se poikastuoton. Koikerossa on vielä jäljellä luontaisesti lisääntyvä taimenkanta. Mikäli purossa elää alkuperäistä taimenkantaa, on se luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Näistä syistä turpeenottoalueiden vesistönsuojelutoimenpiteisiin ja vesistötarkkailuun on suhtauduttava erityisen kriittisesti.

Arvioidessaan turpeenoton vaikutuksia vesistön kalatalouteen ja virkistykseen, hakija vähättelee sen aiheuttamia haittoja. Suurin vaikutus tietenkin kohdistuu ensimmäiseen laskuojaan, mutta eivät humuksen, kiintoaineiden ja ravinteiden haittavaikutukset siihen pysähdy. Ensimmäinen vesistöallas keräilee humuksen ja kiintoaineen, osin pohjalle ja osin kulkeutuen eteenpäin. Mikä on Jyrkeejärven viipymä ja virtaama, millainen on järven morfologia? Onko järven ekologinen tila selvitetty, biologiset laatutekijät? Miten vesistövaikutusten arviointia voidaan edes tehdä, ellei tunneta vastauksia edellisiin kysymyksiin?

Hakija perustaa kuormitusarvionsa ominaiskuormituslukuihin ja keskivirtaamiin. Niiden avulla ei voi luotettavasti arvioida turpeenoton aiheuttamaa kuormitusta. Jotta kuormitusarviot olisivat edes lähellä todellisuutta, tulisi niiden laskentaperusteita muuttaa.

Koska vesistöllä on jo ennestään sekä turvetuotannon että metsäojitusten aiheuttamaa kuormitusta, ei uutta turvetuotantoaluetta tule sallia.

13) Virtain kalastusalue yhtyy Uurasten-, Uurasten-Taipaleen ja Mantilon-Taipaleen, Ihalanmäen ja Kangasniemen osakaskuntien muistutukseen.

14) Keurusseudun Luonnonystävät r.y. vaatii, että lupaa ei tule myöntää puutteellisten ja virheellisten selvitysten sekä haitallisten ympäristövaikutusten vuoksi.

Turpeenkaivu aiheuttaa vesistön pilaantumista alapuolisissa puroissa ja järvissä. Rummakkonevan alapuolinen Myllypuro on osin luonnontilainen ja saukot käyttävät sitä säännöllisesti. Kaikkien alapuolisten vesien tila on heikentynyt viime vuosikymmeninä eikä lisäkuormitusta tule sallia. Turpeenkaivun vesistövaikutuksia on tutkittu melko asiallisesti ravinteiden osalta, mutta humuksen ja kiintoaineen osalta tilanne on paljon huonompi kuin mitä turvetuottajat ilmoittavat. Päästöt on arvioitu ominaiskuormitusluna, mikä on monilta osin virheellinen menetelmä.

Suurin osa päästöistä tulee poikkeustilanteissa tulva-aikaan, mutta ominaiskuormitusluvun laskentaperusteena olevat seurantamittaukset tehdään lähes aina normaalitilanteessa. Runsaiden sateiden aikaisten päästöjen vaikutus selviää mm. Vapon jatkuvan mittauksen tuloksista Parkanon Rukonevalta. Kuormituspiikki johtuu irtaimen aineksen liikkeellelähdistä heti rankkasateen alkuvaiheessa. On epätodennäköistä, että ominaiskuormitusluvun laskentaperusteena oleva kerran viikossa tai joka toinen viikko tehtävä näytteenotto osuu kuormituspiikin kohdalle. Vapon kuormitustarkkailuraporteista selviää, että rankkasateiden tai tulvien aikaisia mittauksia on tehty erittäin harvoin ja ominaiskuormituksen arviointiin niitä ei ole käytetty juuri lainkaan. Raporteissa ilmoitetut rankkasateiden ja tulvahuippujen kiintoainespäästöarvot ovat kuitenkin luokkaa 50–100-kertaisia normaalinäytteisiin verrattuna. Näidenkään näytteiden mittausajankohdan osumista rankkasateen tai tulvan lyhyeen kuormituspiikkivaiheeseen ei ole arvioitu. Koska kuormituspiikkejä ei ole huomioitu, ominaiskuormitusluvusta puuttuu

suurin osa kiintoainespäästöistä. Ominaiskuormitusluvussa myös soiden väliset suuret erot jäävät huomiotta.

Päästöarvioiden COD- ja kiintoainearvoja vertaamalla voi arvioida humuksen osuuden olevan noin 80 % turpeenkaivalueen orgaanisen aineen päästöistä. Saman voi päätellä Vapon (2011) kuormitustarkkailuraportteista, kun vertaa kiintoaines-, TOC- ja COD-mittauksia. TOC-päästöt ovat 2–30-kertaisia kiintoainespäästöihin verrattuna. Vaihtelu selittyyneen sattuman vaikutuksella mittausajankohtaan (mittauksia harvoin) sekä suurilla eroilla soiden ominaisuuksissa ja kaivuvaiheissa. Tämä osaltaan kuvastaa tarkkailujen ja päästöarvioinnin epäluotettavuutta. Muutamissa muissa arvioissa noin 90 % orgaanisen aineen päästöistä on arvioitu olevan humusta. Vapon (2011) kuormitustarkkailuraporttien tulosten mukaan pintavalutus kentät pidättävät humusta (COD-arvot) erittäin huonosti, jos ollenkaan. Suurin osa päästöistä pääsee siis vesistöön.

Turvekentän päästöissä tulee lisäksi huomioida turvepölyn laskeutuminen vesiensuojelurakenteiden ulkopuolelle eristysojiin ja muihin vesiin. Muita vesistövaikutusten arvioinnin ongelmia ovat mm. turvekentän rakentamisen aikaisten päästöjen oikea arviointi, vertailulukuna käytetyn luonnonhuuhtouman liian suuri arvo sekä vesinäytteiden puute paljon kiintoainetta kuljettavista pohja- ja pintavirtaamista. Yhteensä kyse voi siis helposti olla satkertaisesta virheestä kokonaispäästömäärässä. Kiintoainespäästöissä hämää myös se, että päästöt ilmoitetaan kuiva-aineena, mutta veteen sekoittuessaan tilavuus monikymmenkertaistuu täyttäen vesistöjen pohjaa turvemössöllä.

Vesiensuojelurakenteeksi mainitaan pintavalutus kentät. Niiden toiminta on kuitenkin todettu erittäin kyseenalaiseksi varsinkin tulvatilanteissa. Etenkään ojitetulle alueelle tehdyt pintavalutus kentät eivät ole toimineet. Lisäkuormitusta vesistöihin ei tule sallia, jotta ne pysyvät edes jokseenkin käytökelpoisina niin luonnon kuin ihmisenkin kannalta. Vesien tilan heikentäminen on vastoin EU:n vesipuitedirektiiviä. Suomen maabrändityöryhmä asetti tavoitteeksi peräti järvesien juomakelpoiseksi saattamisen.

Mahdollisesti myönnettävään lupaan on sisällytettävä selkeä maksimimäärä kaikelle orgaanisen aineen päästölle. Päästöä ei voi säädellä jäteveden pitoisuuksina, koska virtaaman vaihtelu määrää myös pitoisuuden; suurin virtaama, suurin päästötaso. Lupaan täytyy määritellä vesistön kestokykyyn suhteutettu ympärivuotisen orgaanisen aineen päästön suurin mahdollinen määrä (kg/vuosi). Mittauksen tulee siis sisältää kiintoaineen lisäksi myös humus ja muu orgaaninen aines kaikissa valuntaolosuhteissa. Päästön maksimitaso on asetettava vesistöalueen kestokyvyn mukaan siten, että vesistön hyvän ekologisen tilan vaatimus ei vaarannu. Maksimiarvon määrittelyssä on otettava huomioon kaikki vesistöalueelle tuleva kuormitus. Päästöjen yhteisvaikutus ei saa ylittää kestokykyä, ja jos luvan mukainen toiminta yhdessä muiden kuormittajien kanssa ylityksen aiheuttaisi, ei lupaa tule myöntää.

Hakijan vastine

1) Keski-Suomen ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat

Hakijan käsityksen mukaan kasvillisuus selvitys ja pintavalutus kenttää koskeva erillisselvitys eivät ole ristiriidassa. Kasvillisuus selvityksessä on kuvionumerointi esitetty hieman epätarkasti. Pintavalutus kenttää sijaitsee pääosin kuvioilla varputurvekangas (kuvio 16) ja jäkäläturvekangas (kuvio 15), jotka pintavalutus kenttää koskevassa selvityksessä on kuvattu puolukka turvekankaana. Koivuluhta/ ruohoinen sarakorpi sijoittuu aivan puron varreen.

Hakija on täydentänyt vastineen yhteydessä hakemustaan Myllypuron kasvillisuus selvityksellä ja täydennetyllä direktiivilajiselvityksellä. Selvityksen perusteella Myllypuro on tien eteläpuolella olevien sorakuoppien alapuoliselta osalta luonnontilaisen kaltainen mahdollinen vesilakikohde. Selvitys alueella on myös lähde. Rummakkonevan turvetuotannon takia puroa ei ole tarpeen suurentaa ja syventää. Näin ollen toiminnasta ei ole vaikutuksia puron varren luontotyyppeihin, lajistoon tai lähteeseen. Vesilain mukaisen luvan hakeminen ei tästä johtuen ole tarpeen.

Hankealueen alapuolisessa vesistössä ei todennäköisesti esiinny kirjojokikorentoa. Viitasammakon mahdollinen esiintymisalue on alapuolisessa Jyrkejärvässä. Järvi sijaitsee kaukana tuotantoalueesta, joten merkittäviä vaikutukset ei arvioida esiintyvän.

Toiminnan seurauksena ei muuteta vesistön valuma-alueita, joten virtaaman muutos Myllypurossa on niin vähäinen, että vaikutukset eivät ole mainittavia.

Edellä esitettyyn viitaten ja ottaen huomioon Rummakkonevan hankealueen pienen koon ja tehokkaan vesienkäsittelyn sekä esitetyt laskelmat vaikutuksista, haitallisia vaikutuksia alapuoliselle vesistölle ei aiheudu. Myöskään vesienhoidon toteutumisen vaarantumista ei aiheudu.

2-3) Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen ja Keuruun kaupunki

Hakija viittaa edellä kohdassa 1) esittämäänsä.

4) Keski-Suomen ELY-keskus, kalatalousviranomainen

Rummakkonevan luvan myöntämisen osalta hakija viittaa perusteluina kohdassa 1) esittämäänsä.

5) Pohjanmaan ELY-keskus, kalatalousviranomainen ja 6) Hämeen ELY-keskus, kalatalousviranomainen

Hakijalla ei ole huomauttamista.

7) Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Poikkeustilanteiden kuormitus ja rankkasadejaksojen kuormitus on huomioitu arvioinnissa, koska ne ovat mukana ominaiskuormituslaskennassa. Hakija viittaa myös muutoin tässä vastineessa esittämäänsä.

8) Virtain kaupunki

Hakija viittaa edellä esittämäänsä.

9) Keuruun kalastusalue ja Pihlajaveden osakaskunta

Rummakkonevan osalta lupa voidaan hakijan käsityksen mukaan myöntää esitettyjen suunnitelmien ja selvitysten perusteella. Perusteluina viitataan hakemuksessa, sen täydennyksessä ja toisaalla tässä vastineessa esitettyyn.

Kalastusalue ja osakaskunta ovat liittäneet valitukseensa DI Jaakko Koppisen selvityksen 26.2.2013, johon muistuttajat useassa kohdassa viittavat. Vapo Oy kommentoi seuraavassa Jaakko Koppisen selvitystä pääkohdittain.

Hetkellisten huippuvalumien aiheuttama kiintoainekuormitus, rankkasateiden aiheuttama kiintoainekuormitus kuormitustarkkailussa 2003-2011 ja rankkasateiden esiintyminen Keski-Suomessa

Turvetuotannon päästötarkkailusta päätetään ympäristöluvan yhteydessä ja tarkkailu tehdään viranomaisten hyväksymällä tavalla ja aikataulussa. Päästötarkkailun hoitaa Vapo Oy:n ulkopuolinen taho, jolla on akkreditoitu laboratorio ja sertifioidut näytteenottajat. Tulva- ja rankkasadenäytteitä otetaan perusnäytteenoton lisäksi mahdollisuuksien mukaan. Periaatteena on tuottaa mahdollisimman tarkka ja luotettava aineisto kohtuullisin kustannuksin.

Tarkkailussa keskeisiä ovat ympärivuotisen tarkkailun kohteet eli ns. ominaiskuormitussuot. Niissä tarkkailu tapahtuu vuoden ympäri. Lisäksi eri vuodenajoilta saadaan kuormitustietoa muilta tarkkailusoilta. ELY-keskukset huolehtivat, että käytössä on riittävä ja alueellisesti kattava ympärivuotisessa tarkkailussa olevien tuotantoalueiden verkko. Koska päästöt vaihtelevat suuresti ajallisesti ja paikallisesti, jokaiselta turvetuotantoalueelta tulee jonakin vuonna saada päästöistä mahdollisimman kattavaa tietoa eri vuodenajoilta. Jatkossa ympärivuotista ja tuotantokauden aikaista tarkkailua tullaan yhä lisäämään.

Ympärivuotisessa tarkkailussa vesinäytteitä otetaan virtaamapainotteisesti siten, että näytteitä otetaan talvella (tammi-maaliskuu) kuukauden välein, kevättulvan aikaan viikon välein ja muina aikoina kahden viikon välein. Vuotuisia vesinäytteitä on yli 20 kpl. Alueelta poistuvan veden määrää seurataan lisäksi jatkuvatoimisen virtaamamittauksen avulla. Täytyy huomata,

että päästötarkkailunäytteet sisältävät itsessään ylivirtaamatilanteiden näytteitä, joiden määrä ei suoraan selviä päästötarkkailuraporteista.

Tarkkailussa pyritään lisäksi ottamaan ylimääräisiä tulvanäytteitä. Vuonna 2012, joka oli poikkeuksellisen sateinen, tulvatilanteisiin liittyviä vesinäytteitä otettiin yli 300 kpl. Näiden näytteiden perusteella veden laatu ei tulvatilanteissa muutu dramaattisesti verrattuna normaaleihin valuntaoloihin. Pitoisuudet kiintoaineen suhteen olivat noin kaksinkertaisia.

Kuvattua periaatetta noudattaen päästötarkkailunäytteitä otetaan tuotantoalueilta jatkuvasti erilaisissa virtaamatilanteissa satunnaisesti, mutta painottuen vuodenaikoihin, jolloin vettä on paljon liikkeellä. Tarkkailun tuloksena saadut ominaiskuormitusluvut kuvaavat hyvin keskimääräisen turvetuotantoalueen kuormitusta vesienkäsittelymenetelmittäin eri maantieteellisillä alueilla. Tulos on keskiarvo ja päästömäärät voivat tästä syystä yksittäisillä soilla ja eri vuosina olla tämän yli tai alle. Laskentaperiaatteella saadaan kuitenkin arvio päästöjen suuruusluokasta.

Lisäksi voidaan todeta, että rankkasateiden huomiointia ja näytteenottoa vaikeuttavat niiden paikallisuus. Kaikki kuvatut rankkasadetiedot eivät välttämättä lainkaan kohdistu tuotantoalueille. Satunnaisuudesta johtuen laajassa aineistossa näytteitä otetaan normaalinäytteenotossa myös rankkasateiden aikana ja niiden jälkeen. Kevättulvanäytteenotto on tiheävälinen eli kerran viikossa ja edustaa melko hyvin vuoden runsasvetistä aikaa.

Luonnonhuuhtouman kiintoainekuormitus ja valunta.

Nykyinen nettokuormituksen laskentamenetelmä osoitetaan viranomaisen puolelta. Tarkkailussa nettokuormituksen laskenta tehdään viranomaisen hyväksymän ohjelman mukaisesti. Kiintoaineen taustapitoisuutena on käytetty pitkään arvoa 2 mg/l. Vapo Oy:n käsityksen mukaan tämä aliarvioi taustapitoisuutta, koska turvetuotantoa harjoitetaan yhä enemmän metsäojitetuilla soilla. Alueiden välillä on vaihtelua, mutta Pöyry Oy:n (2012) kirjallisuusselvityksen perusteella yli kymmenen vuotta sitten ojitetulta metsäojitusalueelta lähtevän veden kiintoainepitoisuus on keskimäärin 5,0 mg/l. Em. selvitys on toimitettu 14.1.2013 hakemuksen täydennyksen liitteenä.

Tuotantoon otettavan suoalueen ”luonnonhuuhtouman” valunnasta on ennakolta usein hyvin vähän tietoa. Kun huomioidaan metsäojitettujen soiden keskimääräiset kiintoainepitoisuudet ja valuntatietojen vähäisyys ja valunnan todennäköinen vaihtelu, luonnonhuuhtouman laskenta ominaiskuormitus-selvityksen mukaisella menetelmällä antaa puutteistaan huolimatta suuruusluokaltaan oikeita tuloksia.

Edellä mainitun Pöyry Oy:n selvityksen mukaan nettokuormituksen laskennassa voidaan käyttää taustatiedon puuttuessa valuntana Suomen keskimääräistä valuntaa. Tämä yhdistettynä hankealuekohtaiseen vedenlaatu-tietoon on yksi menetelmä taustakuormituksen arviointiin. Tulevia turvehankkeita varten Vapo Oy on käynnistänyt ennakkotarkkailuja monilla suoalueilla. Mainitussa Pöyryn selvityksessä on tarkempia tietoja eri maankäy-

tössä olevien alueiden valumavesien pitoisuuksista, valumista ja netto-kuormituksen laskentaperiaatteista.

Lumien sulamisen aiheuttama huippuvalunta ja kiintoainekuormitus sekä kuormitustarkkailuraporttien valumat ja huippuvalumat 2007-2011

Ominaiskuormitussoilla lumien sulamisen huippuvalunta huomioidaan jo nyt hyvin päästötarkkailussa kerran viikossa tehtävänä näytteenottona ja jatkuvalla virtaaman mittauksella.

Kuormitustarkkailuraporttien kiintoainepitoisuudet rankkasateilla 2007-2011

Viitataan edellä esitettyyn. Pintavalutuskenttien yläpuolisia arvoja ei voida huomioida kuormitusta laskettaessa.

Näytteenotto

Ominaiskuormituksia laskettaessa esitetyt virtaamat näytteenottopäiville ovat jatkuvasta virtaamadatasta laskettuja keskiarvoja, jotka edustavat jokaisen päivän koko vesimäärää näytteenottopäivästä seuraavaan näytteenottopäivään.

Vastineen tässä kohdassa viitataan myös Sallantauksen vanhoihin tutkimuksiin. Tutkimukset on tehty rajatuilla sarkaojitusalueilla, jossa ei siis ollut edes laskeutusaltaita. Tuolloin ei ollut käytössä nykyaikaisia vesiensuojeluratkaisuja ja tuloksia ei voida yleistää nykyajan tilanteeseen. Ylivirtaamat hallitaan nykytekniikalla paljon paremmin.

Rukoneva ”kiintoainepiikki” on valituksessa edelleen esillä, vaikka se on osoitettu vääräksi.

Kalmunevan ja rankkasadenäytteiden osalta todetaan, että esitetyn kaavion perusteella ei voi vetää johtopäätöksiä Kalmunevan näytteenoton sijoittumisesta suhteessa rankkasateiden ajoittumiseen.

Vuotuinen kiintoainekuormitus on vain murto-osa todellisesta kuormituksesta.

Turvetuotannon vuotuisista kiintoainepäästöistä merkittävä osa tapahtuu muutaman viikon aikana keväällä lumien sulamisen aikaan ja muina ylivirtaamakausina. Jaksot edustavat ymmärrettävistä syistä suurta osaa vuotuisesta valunnasta. Vuosien välillä erot päästöjen määrässä ja ajoittumisessa voivat olla suuria valunnan ja pitoisuuksien vaihtelun vuoksi. Tämä on tyypillistä toiminnalle, joka tapahtuu luonnonoloissa.

Ympäristölupahakemuksissa kuormitusarvot tehdään ns. ominaiskuormitusselvityksen tietojen perusteella, joka on koostettu pitempiaikaisen tarkkailuaineiston ja tutkimustiedon pohjalta.

COD:n osalta on kuormituslaskennassa käytetty uusinta ominaiskuormitus-tietoa, joka on esitetty hakemuksen täydennyksessä 14.1.2013. Kuormi-tuksen laskentaperiaatteista hakija viittaa edellä esittämäänsä. Muistutuk-sessa esitettyjä yksittäisiä päästöarvioita ei voida pitää minkään nykyhet-keen sijoittuvan kuormitusarvioinnin pohjana, koska niihin voi liittyä virheel-listä tai nykyaikaiseen kuormitusarviointiin sopimatonta tietoa.

Eristysojien kautta turvetuotannosta johtuvan kuormitusta ei tähän men-nessä ole laskettu erikseen mukaan tuotantoalueen päästöihin. Eristysoji-en kautta johtuvan kuormituksen arvioidaan kuitenkin olevan hyvin vähäi-nen verrattuna muuhun tuotantoalueen kuormitukseen. Lupapäätöksessä on asetettu riittävät määräykset myös eristysojien kautta kulkevien vesien käsittelylle.

Edellä olevaan viitaten Rummakkonevan kuormituslaskelmat perustuvat parhaaseen käytettävissä olevaan tietoon ja ovat suuruusluokaltaan oikei-ta.

10) Uurasten-, Uurasten-Taipaleen ja Mantilon-Taipaleen, Ihalanmäen ja Kangasniemen osakaskunnat

Rummakkonevan osalta on tehty riittävät selvitykset, joiden perusteella lu-pa voidaan myöntää. Muutenkin vaatimukset on huomioitu hakemuksessa.

11) Pihlajaveden osakaskunta

Toiminta ei haittaa kalastonhoitotoimenpiteitä.

12) Virtain Luonnonsuojeluyhdistys r.y.

Muistutuksessa ei ole esitetty mitään sellaista, jonka johdosta lupaa ei voisi myöntää. Perusteluinaan hakija viittaa asiassa aikaisemmin lausumaansa.

13) Virtain kalastusalue

Hakija viittaa edellä esittämäänsä.

14) Keurusseudun Luonnonystävät r.y.

Muistutuksessa ei ole mitään sellaista, jonka johdosta hakemus tulisi hylä-tä. Perusteluinaan hakija viittaa asiassa edellä lausumaansa.

Hakemuksen täydennys

Hakija on toimittanut vastineen yhteydessä täydennyksenä Myllypuron kasvillisuusselvityksen ja luontodirektiivin IVa mukaisten lajien esiintymis-selvityksen täydennyksen. Tarkemmat tiedot selvityksistä on esitetty tämän päätöksen kertoelmaosassa.

Hakemuksen täydennyksen johdosta pyydytyt lausunnot

1) Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue toteaa hakemuksen täydennyksen johdosta, että Myllypuron kasvillisuus selvitys täydentää aiemmin tehtyjä kasvillisuus selvityksiä ja ulottuu tuotantoalueen reunasta noin kilometrin etäisyydelle puron alajuoksulle päin. Selvitys alueella esiintyy neljä erittäin uhanalaiseksi luokiteltua ja kaksi vaarantunutta kasvillisuustyyppeä. Luonnonsuojelulain luontotyyppinä, erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä tai rauhoitettuja lajeja ei löytynyt. Pallopäärahkasammal lähteen läheisyydessä kuuluu Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin. Selvitys alueen eteläosassa on avolähde, josta ei aiemmin ole ollut tietoa. Lähteen sijainti ei ilmakuvakartan epäselvyyden vuoksi selviä tarkasti. Koordinaattien perusteella lähde lienee noin 30 metrin etäisyydellä Myllyjoesta ja on mahdollisesti vesilain 2. luvun 11 §:n mukainen suojeltu pienvesi. Mahdollisuutta, että tuotantoalueelta tulevien virtaamien vaihtelut vaikuttaisivat lähteen vedenkorkeuksiin, ei ole arvioitu.

Luontodirektiivin liitteen IVa mukaisten lajien esiintymisselvitys perustuu karttamateriaaliin ja ilmakuviin. Myllypuron luonnontilaisissa osissa on selvityksen mukaan koskimaisia osuuksia ja purossa on hiekkapohjaa, joka saattaa soveltua kirjojokikorenolle. Lajin esiintymisen mahdollisuutta ei voida sulkea pois, mikä on todettu myös Vapo Oy:n teettämässä direktiivilajiselvityksessä. Selvityksen mukaan turvetuotannolla saattaisi olla lajin elinympäristöä heikentävä vaikutus, mikäli lajia purossa esiintyisi. Koskimaisien jokiosuuksien sijainnista tai etäisyydestä tuotantoalueelta ei ole mainintaa. Direktiivilajeille soveltuvia elinympäristöjä ei ole karttatarkastelun jälkeen tutkittu maastossa.

ELY-keskus on lausunnossaan 27.3.2013 todennut, ettei Rummakkonevan tuotantoalueelle tule varovaisuusperiaatteen mukaan myöntää ympäristölupaa. Hakijan toimittamat selvitykset eivät ELY-keskuksen mielestä tuo tarkempaa tai täsmällisempää tietoa, jonka perusteella edellä mainittua käsitystä olisi perusteltua muuttaa.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan suunnitellun pintavalutus kentän pinta-ala on liian pieni (4 % valuma-alueesta). Lisäksi kentän pinta- ja väliturve (0–50 cm) on kohtalaisesti maatunutta (luokat 3–5) rahkasara- ja sara-rahkaturvetta. Ojitetun pintavalutus kentän pinta-ala tulee olla vähintään 5 %:a valuma-alueesta. Turvekerroksen tulisi olla rakenteeltaan tasaista, rahka- tai saraturvetta, maatuneisuusasteeltaan H1–H3. Korkeampi maatuneisuus viittaa siihen, että alueen maaperä poistaa heikosti fosforia turvetuotantoalueen kuivatusvedestä. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan pintavalutus kentän toimivuuteen liittyy monia epävarmuustekijöitä, koska se sijaitsee ojitetulla, kohtalaisesti maatuneella alueella.

Hakijan vastine hakemuksen täydennyksen johdosta esitettyyn lausuntoon

Hakija toteaa, että Myllypuron kasvillisuus selvityksessä mainittu lähde sijaitsee lähimmillään noin 870 metrin etäisyydellä tuotantoalueen reunasta,

ja purkuvesistöä pitkin mitattuna Rummakkonevan pintavalutuskentältä lähteen kohdalle Myllypurossa on matkaa noin 1100 metriä. Valumavesien käsittelyssä tullaan käyttämään pumppausta vesien johtamiseksi pintavalutuskentälle, mikä tasaa valumahuippuja jakamalla virtauksen pidemmälle ajalle. Rummakkonevan hankealue on nykytilassa kauttaaltaan metsäoijitettu. Myllypuroon tulee lähteen yläpuolella vesiä myös hankealueen ulkopuoliselta metsäoijitusalueelta. Rummakkonevan turvetuotannon takia Myllypuroa ei ole tarpeen suurentaa tai syventää. Toiminnan seurauksena ei muuteta vesistön valuma-alueita, joten virtaaman muutos Myllypurossa on niin vähäinen, että vaikutukset eivät ole mainittavia. Edellä esitetyn perusteella Rummakkonevan turvetuotantoalueelta tulevilla virtaamien vaihteluilta ei hakijan arvion mukaan ole vaikutusta lähteen vedenkorkeuksiin.

Rummakkonevan 11.8.2013 täydennetyt direktiivilajiselvityksen mukaan kirjojokikorenon esiintymistä Myllypuron luonnontilaisissa osissa voitaneen pitää varsin epätodennäköisenä, mutta sen mahdollisuutta ei voida varmuudella sulkea pois. Myllypuron luonnontilaisissa osissa on vähäisissä määrin koskimaisia osuuksia ja purossa hiekkapohjaa, joka saattaa soveltaa kirjojokikorennolle. Hakija esittää tekevänsä Myllypuron kirjojokikorentoselvityksen kesällä 2015 ja raportti tullaan toimittamaan aluehallintovirastolle sen valmistuttua.

Myllypuron ennakkotarkkailun mukaan puron vesi on hyvin hapanta, humuspitoista ja lievästi rehevää tai rehevää. Kuormituksen ei arvioida vaikuttavan alapuoliseen vesistöön niin paljon, että se muuttaisi vesialueiden tilaa merkittävästi. Kuivatusvesien ei arvioida rehevöittävän alapuolista vesistöaluetta eikä juuri lisäävän kiintoaineen haittavaikutuksia vesistössä.

Hakija on toimittanut uudet suunnitelmakartat pintavalutuskentästä. Pintavalutuskentän pinta-alaa on suurennettu 1,4 ha:sta 1,8 ha:iin. Pintavalutuskentän pinta-alan osuus valuma-alueesta on uuden suunnitelman mukaan 5,1 %. Hakija viittaa hakemuksen täydennyksen liitteenä olevaan Rummakkonevan suunnitellun pintavalutuskentän tutkimusraporttiin, jossa mainittujen kerrospaksuuksien ja turpeen ominaisuustietojen perusteella suunniteltu alue soveltuu turvetuotantoalueen pintavalutuskentäksi.

Tutkimusten perusteella ojittamattomille pintavalutuskentille on laadittu suunnittelu-, mitoitus- ja toteutusohjeet. Turvetuotannon ympäristönsuojeluohjeessa (Ympäristöministeriö, 2013) ohjeellinen turpeen maatuneisuusaste ojittamattomalle pintavalutuskentälle on H1–H3. Tukos-hankkeen loppuraportissa (Suomen ympäristökeskus, 2011) pintaturpeen maatuneisuudesta todetaan seuraavaa: "Ojitetuilla kosteikkoalueilla turpeen maatuneisuusasteet ovat todennäköisesti korkeampia kuin pintavalutuskenttien suositukset, mutta tämä ei välttämättä heikennä kosteikon toimivuutta. Maatuneisuus ei suoraan korreloi tulevan puhdistustehokkuuden kanssa, mutta erittäin korkea maatuneisuusaste voi kuitenkin näkyä huonompana puhdistustehokkuutena." Rummakkonevan pintavalutuskentän pinta- ja väliturve ei ole maatuneisuusasteeltaan erittäin korkea, vaan välillä hyvin heikosti maatunut (H3) ja jonkin verran maatunut (H5). Vahvasti maatunutta turvetta edustaa luokka H7 ja sitä suuremmat maatuneisuusasteet.

Ominaiskuormitusselvityksen (Bioenergia ry, 2014) mukaan Länsi-Suomen alueen ojittamattomien ja ojitetujen pintavalutuskenttien vedenlaatueroet eivät ole niin selkeitä kuin esim. Pohjois-Suomessa. Ojittamattomien kenttien kiintoaine- ja fosforipitoisuudet olivat aineistossa vuositasolla pienempiä, mutta typpipitoisuudet ja COD_{Mn}-arvot hieman korkeampia kuin ojitetuilla pintavalutuskentillä. Ainoa tilastollisesti luotettava ero oli selvityksen mukaan fosforin syksyn pitoisuudessa. Ominaiskuormitusselvityksen mukaan ojitetun ja ojittamattoman kentän puhdistustehoissa on ollut eniten eroa Pohjois- ja Itä-Suomen kohteilla, kun Länsi-Suomessa erot ovat olleet pienempiä. Pintavalutuskentillä tehdään tarvittavat toimenpiteet toimintakyvyn varmistamiseksi kuten vanhojen metsäojien tukkiminen oikovirtausten ehkäisemiseksi. Pintavalutuskenttien toimintaa tullaan tarkkailemaan ympäristölupapäätöksessä määrättyllä tavalla. Hakijan käsityksen mukaan pintavalutuskenttien toimintaan ei edellä esitetyn perusteella liity niiden ojitetuilla alueilla sijaitsemisen vuoksi epävarmuustekijöitä, ja tuotantoalueen kuivatusvesien puhdistus ympärivuotisella pintavalutuksella on parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaista.

MERKINTÄ

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on tämän päätöksen kanssa samanaikaisesti antanut päätöksen koskien Riihi-Peuranevan ympäristöluvan lupamääräysten tarkistamista (29/2015/1) Keuruun, Virtain ja Ähtärin kaupungeissa.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU

Ympäristöluparatkaisu

Aluehallintovirasto hylkää hakemuksen.

RATKAISUN PERUSTELUT

Hakemuksen hylkäämisen perustelut

Rummakkonevan (31,8 ha) turvetuotantoalueen vedet johdetaan suunnitelman mukaan pintavalutuskentältä Myllypuroon, joka laskee Jyrkeejärveen. Keski-Suomen vesienhoidon toimenpideohjelman mukaan uutta turvetuotantoa ei pääsääntöisesti tulisi ohjata alueille, joiden vesien tila ei saavuta hyvää tilaa tai uhkaa alentua hyvästä tai erinomaisesta tilasta alempaan luokkaan, ellei vesiensuojelutoimina käytetä pintavalutuskenttää tehokkaampia vesiensuojelutoimia. Rummakkonevan alapuolista Myllypuroa ei ole luokiteltu, mutta veden laadun pohjalta sen tila on tyydyttävä ja veden laatua laskee ajoittain alhainen pH. Myllypurolla veden virtausolot ja vesimäärät vaihtelevat ja siten laadulliset vaihtelut voivat olla ajoittain suuria. Jyrkeejärven osalta tavoitteena on puolestaan nykyisen hyvän tilan säilyttäminen.

Myllypuron eteläpuolinen osuus on suurimmaksi osaksi uomaltaan luonnontilainen ja ympäröivien suoalueiden vesitalous on säilynyt luonnontilaisena tai luonnontilaisen kaltaisena. Myös pohjoisosaa voidaan suokasvilli-

suustyyppien osalta pitää suurimmaksi osaksi luonnontilaisen kaltaisena, vaikkakin uoma on oikaistu ojittamalla. Myllypuron eteläosassa on myös avolähde, joka on mahdollinen vesilain ja metsälain kohde sekä ruoho- ja heinäkorpi, joka on mahdollinen metsälain tarkoittama erityisen tärkeä elinympäristö. Eteläosasta löydettiin lisäksi Suomen kansainvälistä vastuu-lajia pallopäärahkasammalta.

Rummakkoneva sijaitsee kalataloudellisesti arvokkaalla alueella. Alapuoli-nen Pihlajaveden reitti kuuluu kansainväliseen Project Aqua -ohjelmaan tyypillisenä humuspitoisten reittivesien edustajana ja on erittäin uhanalai-sen järvitaimenen esiintymisaluetta. Jyrkeejärven kalastuksellinen merkitys on erittäin suuri ja Jyrkeejärven alapuoliset Kotalankosket ovat suosittua virkistyskalastusaluetta. Myllypurossa ja Jyrkeejärvessä esiintyy myös rapua. Jyrkeejärven rannoilla, myös Karjunlahdessa, jonne Myllypuro laskee, on runsaasti vapaa-ajan asutusta, joten sen virkistyskäyttöarvo on suuri.

Rummakkonevan vedet käsitellään suunnitelman mukaan ympärivuotisesti pintavalutuskentällä. Pintavalutuskenttä sijaitsee ojitetulla, kohtalaisesti maatumella suoalueella ja sen pinta-ala on hakijan esittämän uuden suunnitelman mukaan 5,1 % valuma-alueesta. Ojitetun pintavalutuskentän toimivuutta on vaikea arvioida ennalta luotettavasti.

Myllypuron valuma-alueen pinta-ala on karttatarkastelun perusteella noin 12,5 km², josta Rummakkonevan osuus on noin 2,5 %. Rummakkonevan turvetuotannon vaikutukset näkyisivät erityisesti Myllypurossa, johon tuotantoalueen vedet johdettaisiin koko matkalta, yli 3 km. Hakijan arvion mukaan pitoisuuslisäykset Myllypurossa ovat tuotantovaiheessa noin 0,1 mg kiintoainetta 1,2 µg/l kokonaisfosforia ja 66 µg/l kokonaistyppeä. Rummak-konevan keskivirtaamaksi on arvioitu 0,1 m³/s. Rummakkonevan ja alapuo-lisen Jyrkeejärven vedenpinnan suuresta korkeuserosta johtuen valunta voi kasvaa ja vaihdella voimakkaasti pienivirtaamaisessa Myllypurossa. Valunnan mukaan vaihteleva ja kasvava kuormitus voivat vaikuttaa Mylly-puron tilaan merkittävästi samalla, kun valunnan vaihtelut altistavat Mylly-puron omaeroosiolle. Lisäksi toiminta tulee olemaan pitkäaikaista, jolloin liettymien muodostuminen Myllypuroon on todennäköistä. Epävarmuusteki-jöiden perusteella ei voida luotettavasti osoittaa, ettei Rummakkonevan hanke vaarantaisi vesienhoidon tavoitteita. Turvetuotannon aloittaminen ei esitettyjen selvitysten perusteella ole siten mahdollista aiheuttamatta mer-kittävää vesistön pilaantumista tai sen vaaraa alapuolisessa vesistöissä ei-kä lupaa näin ollen voida myöntää.

Hakija ei ole varmuudella voinut pois sulkea kirjojokikorenon esiintymistä Myllypurossa eikä viitasammakon esiintymistä Jyrkeejärven pohjoisosassa Karjunlahdessa. Turvetuotannolla saattaa olla heikentävä vaikutus näiden luontodirektiivin liitteen IVa lajien elinympäristöön. Koska hakemus on hy-lätty vesistön pilaantumisvaaran vuoksi, ei täydentävien selvitysten teke-minen ole ollut tarpeen luparatkaisun tekemiseksi.

VASTAUS LAUSUNTOIHIN, MUISTUTUKSIIN JA MIELIPITEISIIN

Lupahakemuksen hylkäämistä tarkoittavat vaatimukset on otettu huomioon ratkaisussa.

Ratkaisu huomioon ottaen vastaaminen lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin muihin vaatimuksiin ei ole tarpeen.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 6, 41–43 §

Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 28 §

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 7 310 euroa. Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Hakemuksen vireille tullessa maksuun sovellettiin aluehallintoviraston maksuista annettua valtioneuvoston asetusta (1145/2009), jonka liitteen maksutaulukon mukaan 30–300 hehtaarin tuotantoalueen ympäristöluvan käsittelystä perittävä maksu on 7 310 euroa.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös Vapo Oy

Jäljennös päätöksestä

Keuruun kaupunki

Ähtärin kaupunki

Virtain kaupunki

Keuruun kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Virtain kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue (sähköisesti)

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus / kalatalousviranomainen (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille, joille on lähetetty lupahakemuksesta erityistiedoksianto sekä niille, jotka ovat esittäneet lupahakemuksen tiedoksiantovaiheessa muistutuksia, vaatimuksia ja mielipiteitä.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla ja lehdessä

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Keuruun, Ähtärin ja Virtain kaupunkien virallisilla ilmoitustauluilla.

Kuulutuksesta on ilmoitettu Suomenselän Sanomat -lehdessä, Suur-Keuruu -lehdessä sekä Ähtärinjärven Uutisnuotta -lehdessä.

MUUTOKSENHAKU

Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Litteet

Valitusosoitus

Jari Tolppanen

Sari Kantonen

Asian ovat ratkaisseet ympäristöneuvos Jari Tolppanen. Asian on esitellyt ympäristöylitarkastaja Sari Kantonen.

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. **Valitusaika päättyy 30.3.2015.**

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa asianosaiset, rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät, toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät, valtion valvontaviranomainen sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faksilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös faksina tai sähköpostilla, jolloin valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon yhteystiedot

käyntiosoite:	Korsholmanpuistikko 43, 4. krs
postiosoite:	PL 204, 65101 Vaasa
puhelin:	029 56 42780
faksi:	029 56 42760
sähköposti:	vaasa.hao@oikeus.fi
aukioloaika:	klo 8–16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapuksista, joissa maksua ei peritä.